

ДОЛООН
ХОНОГТО
НЭГЭ УДАА
ГАРАНА

Буряадай Залуушуул

БУРЯАДАЙ КОМСОМОЛ ОУГАНИЗАЦИН ОУГАН

ГАЗЕТ
1991 ОНОУ
ОУТЯБРИН 1-НЭЭ
БУРЯАД ХЭЛЭН ДЭЭРЭ
ОРШУУЛАГДАЖА ГАРАНА

Суббото,
октябрин 27,
1990 он
№ 43 (7173)

Сэн 5 мүнэн.

Мэргэжэлээрээ эрхимүүд тодорбо

«Нүрэхэдэ хүндэшье һаа, түлэлдэхэдэ хүнгэн байдаг!»—гэһэн урлаа Улаан-Удын судна бүтээлгын заводой 3-даху цехэй спесарь Павел Старков минни гэжэ тоолохо дүүрэн эрхэтэй. Наяхан заводто «Мэргэжэлээрээ эрхим» гэһэн конкурс үнгэргэгдэбэ. Энэ нэрэ хүндэтэй мүрьсөөндэ түрүүшынхнээ хабаадалсаха зуураа, тэрэ хүндэтэ гурбадахи һуури эзэлэе. Павел конкурсдо хабаадагшад дундаһаа эгээл залуунь болоно. Тингэбэшье тэрэ олохон спесарьнуудые ахин гаража шадаа. Тэрэ дүй дүршлөөр багахан байна, теоретор хүшэр шалгалтаһаа (шалгалтын үедэ тэрэнэй дүрэ зураг буулгагдаа) боложо, түрүү һуурида гаража шадаагүй. Гэхэ зууре, тэрэ конкурсдо хабаадалсахаа зүбшөөлөө үгэһэн ори ганса шаби болоно. Жюри тэрэнэй үсэд нэтэрүү, оролдосотой байһыень тэмдэглээд, конкурсын дүнгүүдээр тэрэндэ хоердоху разряд олгоо. Мэргэжэлээ нарижуулан һайжаруулаха, дээшлүүлхын тула заводой залуу мэргэжэлтэд «Мэргэжэлээрээ эрхим» гэһэн конкурсдо хабаадаха аргатай. Дүршэлтэй бэрхэ спесарь Сергей Кобец конкурсдо илаа. Харин Сидэндэ жэлэй гү, али хоер жэлэй үнгэрхэдэ, залуу спесарь Павел Старков конкурсдо илаа гэжэ нэрлэхыень хүлээхэмнай үлэнэ.

Дмитрий АЛТАЕВАЙ фото.

УНШАГШАД! «БУРЯАДАЙ ЗАЛУУШУУЛ» ГАЗЕТЫН НЭГЭ НОМЕР КИОСКНОО
ХУДАЛДАЖА АБАА ҺААТНАЙ, ҺУРАГГУЙ ҮНЭТЭЙ БОЛОХО. ЗАХИЛ ХЭБЭЛТНАЙ
НАЙДАМТАЙШЬЕ, ҮНЭГҮЙШЬЕ БАЙХА. ГАЗЕТЭ ЗАХИХАА ШАМДАГТЫ!

«Комсомол» гэдэг үг дүүрэгтэй адимын өйлөгтэй оролдон, элдэв янзын справочни-гүүдтэй, энциклопедийнүүдтэй, артивай докумен-түүдтэй ханддаг сэтгэжээдэе магадгүй. Иймд ерээдүйдэ нимэ юмэн болохогүй гэж баталар эхлээ аргагүйбди. Мүнөө дээрээ комсомол ХХI саяд дээрэ абтаһан шиндэ-бэрнүүдтэй бэлүүлжэ гэжэ оролдоно гү? Али-миний лэ гараа дэлгээдэ, юушье хэнтэй бай-на гү? ВЛКСМ-эй зэргээдэ гараа дуратайшуу-хуулэй үедэ дэншье һаа олон болоо, Ургэжэ байһан эдир залуу үетэн сооһоо комсомолой гэхүүн болоһыо хүсэлтэд үгэз үсгэн, Юр-дөө нимэ байдалда комсомолой ажил хүдэл-мэри ургана гү гэжэ асууһанайшье үлүү ха-РСФСР-эй ЛКСМ-эй бүрхэдэй рескомой үзэс сурталтай талаар секретарь Сергей Подпрүт-най тэлэлтэй өһөөр, комсомолой ажил хэ-рэгтэ тоонгуйгөөр байлаар бэшэ. Өөһэдөө бодоод үзэгтэ...

Корр.: Комсомолой байгуулагдаһаар 72 жил эдэ үдэрнүүдтэ гүйсэхэ. Тээд комсомол ойн баяраа тэмдэглэхэз байһан организацие һа-нуулнагуй. Тэрэ хүндөөр үбшэлһэн үкдэр наһа-тай хүнкэ һанууһандал адли...

С. Подпрүтн: Миний һанатада нимэ сасуу-барн бэлэйшье таарнагуй. Коммунист үзэл сурталтай байгаа сага комсомолшье байха ха юм. Эндэ ондоо асуудал табигдахэ өһотой. Ороной нийтэн ажэбайдалда комсомол амар үүргэ дүүргэнэб! Эзэл асуудалда хэрюу үгэз өһотойбди. Нүүлэй үедэ Коммунист партияе нэрэ һурагуй муушалха, шүүмжлэхэ үшарнууд ахтам бүтэндэ дайралдана. Энээн тушаа бидэ элбэлэй органуудтайшье уханабди. Харин комсомол гэжэһэнэй КПСС-эй дайшалы ха-лаан, хүсэн болодог гэжэ. КПСС-е муушал-ладаа, комсомолшье мүн лэ доромжолно ха юм. Бүхэ юмэн хаанаһаа эхитэйб гэжэ мэд-эжэ байгааһье һаа, захэ үзүүрмэһе олохын аргагүй байдал тогтоолдоомхой. Яагаа хэ-гээшье һаа, парти болон комсомолшье нэрэ һурагуй муушалха абадалы ойлгохын арга-гүй.

Корр.: Коммунист партияе политическэ ар-из дээрэхэ үгэ хэгдэхэдэ, ВЛКСМ мүн лэ хосорхо болоно гү?

С. Подпрүтн: Иймэ юмэн болохогүй. Ми-ний һанатада, комсомол үлэхэ өһотой. Дүлэн сооһоо хатуужаһантай гаража, комсомол бү-хэ залуу үетэннэ хойноо дахуулэн хба-э түрүү манлай боложо магадгүй. Нүүлэй жэл-нүүдтэ залуушуулай хүдэлһөн үргэн дэлсэтэй боложо байна гэжэ мэдэнбди. Бүхэ оронүү-дэй залуушуулай хүдэлһөн хоорондоо амар бэ нэгэ холбоо барисатай байдаг гэжэ һа-нагдана. Великобритание абаад үзэе. Энэ орондо Коммунист парти бэлэй эхэ үүргэ дүүр-гэдэггүй. Тэрэ ороной нийтэ-политическэ ажа-байдалда эдэбхитэйгээр хабзаадаггүй гэжэ нүүлэй үедэ элкрэнхэй. Харин олон тоото хү-дэлһөнүүд залуушуулай дунда улам үргэн дэ-

лсэтэй боложо, олоной анхрал хандуулдаг байха юм.

Корр.: Марксын һургаал сэхэ мэргэ, хушн хэтэдэ залуушан мүнхэрлэ байха гэжэ хөөрлэдэ-дэгбди. Эхлэһе түб байжа болохо. Залуушуу Марксын һургаалы гол хараадаа абажа, тэ-рэннэ нягтаар сатин абаха уялгатай гэжэ хөө-рлэдэг байһамди. Тээд энэжнэ зарим хү-нүүд нүүлэй үедэ буруушааһы оролдоно. Комсомолой гэхүүн, партияе гэхүүн байха хридтэй гэжэ һаа болотор хэлэгдэжэ һаа-даа, Мүнөө ондоо бодомжонүүд мүнхэрлэ-хилдэ...

С. Подпрүтн: Хаа хаанагүй залуушуулай организацинууд байгуулагдажа эхилдэ. ВЛКСМ-эй ЦК пленум дээрэ нимэ организацинууды байгуулагдаа һаалта хэжэгүй гэдэн шиндэбэрн абаһан байна. Гансал бүхэ организацинууд хоорондоо нягта холбоо барисатай, бэе бэлдэ дуудыдэнги байха өһотой. Залуушуу амар-шье сага бэе бэлдэз хөөрлэдэжэ, бэе бэлдэ

ойлгожо шадата гэжэ мэдэнбди. Харин олон партинууды байгуулаа һаа, бэе бэлдэ ойлго-сонгүй байжа магад.

Корр.: Сергей, залуушуулай альтернатива организацинууды байгуулаа түхэй мүнөө хэ-лэбди. Комсомол болон тэрэнэй комитетүүд нимэ организацинууды байгуулаа талаар тү-рүүшын ахтам хэжэ байна. Бүхэ юмэн баа-лапгаар бүтэжэ байна бэшэ бээ?

С. Подпрүтн: Бүрхдэлгын дүнгүүдэй бира-гүй байһанһие хараадаа абаһандаа ингэжэ асууба гүш?

Корр.: Тийнхэшье болооб.

С. Подпрүтн: Бүрхдэлгын дүнгүүд үнхөө-рөөшье урмашуулаагүй. Тийнхэшье бүрхдэл-гэ хаа хаанагүй хайша хэрэгээр үнхэргэдөө бшүү. Бүрхдэлгэ эхилдэгү комсомолой эдэ-хитэдэ хандажа, энэ шухала кампанние ай-лабгар болгоомжотойгоор, бодомжотойгоор, хэрюусалгатайгээр үнхэргэхэнь урвалнаб. Бү-хэ юмэн һайнаар үнхэргэхэ аһала эхэ сар-үлөө. Хоёр һарын туршада юушье хэжэ үр-дтөөр гэжэ һанагдана. Шухала удха шанар-тай политическэ абуулга үнхэргэжэ байнабди гэжэ бү мартагтэ.

Корр.: РСФСР-эй ЛКСМ-эй рескомой ап-паратта һайндэрэй урда тээхэ нүүлшын до-лоон хоног онсо илгэтай байгаа. Вторингой үлгөөгүүр партияе эхн организаци тараа-даһоо гэжэ дуулаа һэм. Үдһөө хойшо (нэл

үдэр) залуушуулай газетэ комсомолой рес-публиканске организацин орган бэшэ болоо...

С. Подпрүтн: Тийнхэ дээ, үнхөөрөөшье рес-комой коммунистуудай тоосоото-хуналтын сүтлэн боложо, партияе организацин бай-һанай хэрэггүй гэдэн шиндэбэрн абаа. Иймэ шиндэбэрнн түлөө диндэнги коммунистууд дуугаа үгөө бшүү: нэгэ хүн буруушаагаа, нэ-гэн бэе барла. Мүнөө коммунист бүтэн шэ-бэхэ аргатай болобо. һуурижаһан газартаа гү, али ондоо партияе организацида бүрхдэлдэ орохоо өөрөөр шэлэхэ зэргэтэй. Тээд реском-до шэнэ партияе эхн организаци амтидхэ-хэдэ хэишье һаалта хэжэгүй. Юунэй болохо байһыо ерээдүй харуулна бээ.

Мүнөө газетэ тухайгаа хэлэбди. Маанадай урда гэжэ гү, али рескомой бюрогой гэхүү-дэй урда гурбан арга зам байгаа юм. Нэгэ-ниинь гэжэдэ, ВЛКСМ-эй ЦК-һаа мүнхэрлэ тэ-лаар туһаламжа хүргэхэ аргатай байһынь та-раада абалсан, яажыһье һаан, газетые үлөө-

«КОМСОМОЛДО БАТРААГУУДЫЕ УГЫТИ»

Хоргод онуудтэ гэрлэн залуушуулай республиканске газетэ нрэн хараха зургаа, элдэб һонирхолтоо үшар-нуудтай дайралданабди. Өөһэдөөшье бодоо тур-шагтэ.

«Хэрбээ комсомолшье мешикане басаганда арга-шоо һаа, тэрэ энэ дүрһөөн-гаа түлөө һаал мүнхэрлэ эхилһэн комсомолдо аба-ла жэшээтэй ха, нүүлэ энэмнэй гэдэгтэ, сүтхэ-һэн алхам болоно бэшэ гү?»

«Бүрхэдэй комсомолшье»
№ 4

1924 оной апрелин 13.

Иймэ урла позунт: «Ком-сомолые айлгата гэжэ эр-тэ үлгөөгүүр мандал бү га-ра гэжэ нарые айлгалантай адли. Коммунист залуушуу-лай мүнхэрлэ үетэн бурж/азна байгуулаһы гүйсэ-дөөр илгэа зэргэтэйбди гэ-жэ тээд ойлгоногүй гэжэ гү?»

«Бүрхэдэй комсомолшье»
1924 оной сентябрийн 7.

«Мартын 8-най үдэр бүхэ басагад комсомолые, пар-тияе тойроод жагсаа ээр-гэтэй».

«Зүүн зүгэй басагадые өө-рингөө зэргэдэ абаа».

«Мартын 8-да комсомол басаганда хэлэһэн эхлэл үзэг бэшэ мэдэхэ болол».

«Бүрхэдэй комсомолшье»
1925 оной мартын 8.

Статьягай гаршаг: «Нүүс-гүй залуушуу юу мэдэхэ зэргэтэйб?»

«Бүрхэдэй комсомолшье»
1925 оной апрелин 19.

Урла позунт: «Пioneerүү-дэй ажал хүдэлмэрээр һон-ирлохо гэжэ эхэ бүтэнэй уялган».

«Бүрхэдэй комсомолшье»
1925 оной декабрийн 17.

Тэмдэглэлэй гаршаг: «Ком-сомолдо батраагуудые угыш»

«Бүрхэдэй комсомолшье»
1929 оной январин 4.

Статья дорож гаршаг: «Пioneerэй отрядүүд эхэл һулаар хүдэлжэ, тээд гене-ральна зорингонүүдые бөө-лүүлгэдэ парти болон ком-сомолдо туһалаа гэдэн өөрингөө гол ажалые дүх-гэжэ шадангүй. Юундэ гэдэ-хэб?»

«Бүрхэдэй комсомолшье»
1929 оной октябрийн 27.

Б. БОРБОВЭ бэлдэ.

Танилсагты:

Татьяна

Аммосова

— Комсомол юу хэбэ? — гэжэ асуугаа, тэрэ та-рюу хүлээнгүйгээр үргэл-жүүлэ. — Юрэдөө нимэ асуудалнууды табиһанай-шье үлүү ха. Тавиад бии бай-һан бүхэ асуудалнуудые шиндэжэ шадатагүйт. Ти-мхээ бэшлэхэньшье үлүү гэжэ һанаһаб.

Судна бүтээлгын заводой комсомолшүүдэй һанга зо-боодог асуудалнуудые зо-хуушуулай газетын журна-листүүд гансал өөһэднхөө хүсөөр шиндэжэ шадатагүй гэжэ хэндэһье мэдэжэ өө-б даа, Тийнхэ тинтэрэ рес-публика доторнай ниймэрхүү хэдэн зуугаад предприати-нууд, хэдэн зуугаад кол-хозууд болон совхозууд, һурагсалай заведениүүд бии бшүү.

Судна бүтээлгын заводой комсомолой организацин секретарь Татьяна Аммосо-ва манай корреспонденттэй хөөрлэдөө.

Түрүүшын болон нүүлшын асуудал:

— Заводой комсомол юу хэбэ? Асуудалнууды хай-

шан гэжэ шиндэхые орол-доноб!

— Маанадые комсомол-шууд бэшэ, харин залуу-шууа гэжэ нэрлэе һаалтай дээрэ ха. Комсомол-залуу-шуулай зургаан бүлэг эн-дэмнэй бии. Гэр байрын, хүүгэдэй сэдүүдэй, ама-ралтын газарнуудай асуудал-нууд муугаар шиндэгдэнэ. Хамтын байрада гэр бүлын комитетнуудые хубаарилта-да хабзаадаа эрхэтэй бо-лообди. Социальна асуудал-нуудые шиндэхэ талаар аһала эхэ оролдоло гар-ганабди. Комсомолой оло-хон гэхүүдтэ 60 түхэриг нэ-мэлтэ мүнхэн түлэгдэнэ. Суб-ботингуудые үнхэргэдэг бо-лоо һаамнай, һайн байгаа гэжэ һанагдана. «Буратшвей-бы» нэгдэлтэй хамта ама-ралтын үдэшнүүдые ам-хидтэдэгбди. Хүбүүднэй тэн-дэлэ бэрнүүдые буулга-даг болонхой. Предприати-нуудай хоорондо золейбо-лоор мурьсеонүүдые үнх-гэргэдэгбди. Эндэ һаа шэ-лэй завод ошоод эрээ һэм-ди. Спортсмена залгүй бай-һандаа хэлтэхээр байдаг.

Эдэ болон бусад органуу-дые хэрэглэжэ, залуушуулай һуудал байдал һайжаруу-хые оролдонобди. Комсо-молой секретарин энэ тоб-шоон интервью сооһоо дүмжүүдые гаргажархынь бэлэн бэшэ. Тийнхэһье һаа, предприатики комсомолшүү-дэй амараар ажаһуудар бай-һанын мэдэхээр ха юм. Залуушууада хажуу тээхэ туһаламжа хүргөөгүй һаа, бүхэ асуудалнуудые гансал өөһэднхөө хүсөөр шинд-эхэ шадатагүй.

Е. ПАНИНА.
Д. АЛТАЕВАЙ фото.

«НАЙДАЛАЙ КАБИНЕТ» АЖАЛАА ТҮГЭСХӨӨ...

Манай городой 80-ядад хүн туһаламжа абаха найдалтайгаар Москвагаар өрхөн врач-психотерапевт Александр Гениадьевич Данилинда хандаба. А. Д. Сахаровай нэрэмжит энэрэм сэдхэлэй ба социальке талаар байгшлын повзатой тэрэ намда өрээ юм. 2-33-69 телефонгоор хонходонон ба ВЛКСМ-эй рескомой 206-адаа кабинетт өрхөн хүнүүдтэ илгэж хэлэхэ байнэб. Даам кабинетт өрхөн хүнүүдтэ илгэж хэлэхэ байнэб. Энэ ди: уридалан хэгдэн хэлсэхэй байгашье хаа, энэ байшан соо хүдэлмэри үнгэргэхье маанэдые хорео хэм. «Ямар хүнүүдэн партинка ба комсомолой ордонгой гэж хүнүүдые элэхэ байнэб мэдэнгүйбди. Тэдэниие гэж хүнүүдые элэхэ бшүү. Гайхалтай бэшэ гүй табгашуй!» гэж хэлэгдэ бшүү. А. Данилин хэлэб: «Спутник БММТ-гэй түрүүлэгшэ А. Исайловай кабинет тааруу байгаа юм. Москвагай мэргэжлэтэд психолог И. Ковда, Э. Диний болон психотерапевт А. Данилин октябрийн 8-9-дэ тэндэ хүдэлэе юм. Данилин кабинеттэ» хандахан хүнүүд бага зэргын. «Найдалай кабинеттэ» хандахан хүнүүд бага зэргын. Манай туһаламжа абаа гэжэ найдалаа дурамнай хүрэнэ. Сэхэнь хэлэхэдэ, Александр Гениадьевич Данилин манай найдалай телефонгоор (мартахан хүнэй байгаа хаа, хэнүүлэ: найдалай телефон 2-35-74, үдэр бүхэндэ үдэшн 20-йгоо үглөөнэй 6 сэг болотор хүдэлдэг, мүн энэл сэгтэ хоорондоо аскресени бүхэндэ) Буряадаа сэг үргэлжэ холбоо барисаатай байхаар хараална. Энэрэм сэдхэлэй повздын хүдэлмэрин дунгуудыг гаргаламй хүүлээр Улаан-Үдэ дэхэд өрээ болзор тодорхойлогдохо. Тинхэдэ өрээдүйнөө пациентүүдтэй дэлгэрэнгүй танилсаха юм. 1991 оной февраль һарада өрээдээр хараалагдана. Энэ үдөө гипнозой түлбэртэй бүлэгүүдтэй хэдэн сеанс үнгэргэгдэхэ, биологөөр эмшлэдэг онол аргуудтай танилсаха, туһаламжадаа хэрэгтэй хүнүүдые үзэхэ.

Врач-экстрасенс, психотерапевт А. Г. Данилин ажалар хонирходоог, тэрэндэ үзүүлэхэ хүсэлтэй хүнүүд байбал, өрээ жэлэй «Молодежко» захигты, газетэдэ энэн тухай мэдээсэлнүүд толилогдожо байха. Номборин эсэстэ, декабрийн тэн болотор врач өрээдүй, тинхэдэ манда бу хонходооты, бэшэгты, өрэгты гэжэ гүйхэ байнэбди. Энэрэм сэдхэлэй повздын ажалай дунгуудыг гаргаламй хүүлээр лэ тодорхой болзорнууд мэдээжэ болохо гэжэ үшөө дахин дагтан хэлэнбди. Танай городтог «найдалай кабинет» айтхатар эршэмтэйгээр хүдэлэе гэжэ мэргэжлэтэд хэлэхэ. Улаан-Үдэнь муу байдалтай байхан тухай энэ эршэмтэй гүй, али угы гүй гэжэ хэлэхэнь хүшэр байна. Алишье талааа гүнзэгээр социологичесна шэижлэлгэнүүдые үнгэргэхэ, городохидтой ба республикын хүн зонтой гансал телефонгоор хүдэлэхэ бэшэ, харин бүлэг хүнүүдтэй, мүн ганса нэгэн хүнтэй найдалай телефоной албанай хэргэлнүүдые психологүүд үнгэргэхэ зэргэтэй. Тээд манда өөрын гэр байхагүй. Тинхэдэ бидэ энэрэм сэдхэлэй повздын мэргэжлэтэдэ хүдэлмэрини хөмөөн соогоо эмхидхэжэ шадаагүйбди. Бидэ городхоо мүнхэ эриджүйбди, профсоюзудай Совет манда мүнхэ номолдог. Манда туһалгыт Хаа хээнэгүй түшөөлнүүд үсөөрүүлэгдэнэ ха юм, магад, ямар нэгэ гэр сүлөөржэ бололол. Хүдэлэхэ таатай зонд эрхэ байдалтай болбол, бидэ өхэ юмэ хэжэ шадахабди, найдалай телефоной албанай программа дүүргэхэ аргатай болохобди.

С. БУДАШКАЕВА.

ТОО БАРИМТАНУУД ЮУ ХАРУУЛНАБ?

1989 оной туршада Буряадай АССР-эй хүн зоной гол дүнүүд

	1979 он	1989 он
Түрэнэн хүүгэдэй тоо	19356	21352
Наһа барагшадэй тоо	8492	8790
тэрэ тоодо 1 жэл хүрэтэр	598	417
наһатэй		
Гэрлэгшэдэй тоо	10260	9463
наһаан бүлэнүүдэй тоо	2646	3007
Түрэлгэ (хүн зоной 1000 хүндэ)	21,3	20,4
Наһа баралтэ (хүн зоной 1000 хүндэ)	9,3	8,4
Хүн зоной 1000 хүндэ абажа	11,3	9,0
харахада, гэрлэгшэдэй тоо		
Хүн зоной 1000 хүндэ абажа харахада	2,9	2,9
наһаан бүлэнүүдэй тоо		
Түрэлгэ 1000 хүүгэдтэй нэгэ наһа	30,8	20,8
хүртээр наһа бараа		

хүүлэй дүрбэн жэлэй туршада республика дотор үхибүүдые түрэлгэ хороон байна. 1989 ондо (1000 хүндэ абажа харахада) 20,4 болоо, 1979 оной хэмжээндэ 96 процент болоно.

1979 онтой сасуулма үзэхэдэ, хүн зоной наһа баралта хараа байса хороогдоо. Наһа баралтын гол шалтагаанууд юуб гэхэдэ, шуһанай үбшэн, элдэб аюул үсал, хорон болоно. Бээ нэргэлэн хонороор абажа абахин тула эдэ үйдхэртэ мэдээнуудыг харуулхамнай:

	1979 он	1989 он
Элдэб шалтагаануудха наһа бараа (100 мянган хүндэ абажа харахада)	919,6	839,9
тэрэ тоодо:		
1. халдабарита үбшэнүүдхэ	20,6	12,1
2. урдэнь үшардаггүй үбшэнүүдхэ	131,8	148,3
3. шуһанай үбшэнөө	411,0	380,1
4. амисаалай үбшэнүүдхэ	92,2	62,4
5. хотын, доторой үбшэнүүдхэ	28,0	24,5
6. элдэб аюул үсалхаа, хоронхоо	197,6	144,4

А. ВИШНЯКОВА, Статистикын республиканска управлениин орлогшо.

Нигүүлсэхэ сэдхэл, энэрэм найхан сэдхэл гэжэ байгаад хоерэлдэнбди. Тээд бодото дээрээ түлөөр байдалтай хүн зондо ямар туһаламжа хүргэгдэнэ гэшэб! Түлөөхгүй үдэн хоол... Үдэрэй нэгшье дахин халуун эдэ түлөөхгүйгөөр бариха гэшэмнай баһал өхэ хэрэг ха юм. 30-60 түхэриг пенси абадаг наһажаал хүнүүд хилэмэ болон сайһаа ондоо эдэ хоолой зүйлнүүдыг абажа шадахагүй гэжэ мэдэжэ. Тингээдшье кавирмын түлөө, ам домой түлөө түлэхэ хэрэгтэй...

Наһатай болохо, үтэлхэ гэшэ хүн бүхэндэ элдэбээр хүрэхэ өрэдэг ааб даа. Өөрөө эдэ буйлуулжа шадахаа болиһон үбгэд, хүшээдэй хойноһоо түрэлхидын, үрн хүүгэдын харууһалдаг гэшэ. Гэхэ зүүр, ганса бээ хүнүүд үндэр наһатай болоходоо, яаха болоноб!

Улаан-Үдэдэ 305 хүн, бүхы республика дотор 500 хүн түлөөхгүй хоол бариха талонуудта хүртэдэг. Профсоюзудай областной совет, нигүүлсэхэ сэдхэлэй жаса эдэ талонуудыг үгэдэг юм.

Түлөөхгүй үдэн хоол баримдаг байһанайнгаа түлөө эдэ хүнүүд баярыг хүргэнэ...

Д. АЛТАЕВАЯ фото.

Н. ГОМБОЕВА.

МЯХАН ТУХАЙ АСУУДАЛДА

Мяхан саг үргэлжэ дуталдана. Нара дүүрэхэ дүтлөө, харин талонууд саархан зандаа байһаар Талонор абаха махан угы бшүү. Бээдэр дээрхи маханай сэн ургалал байха юм. Мүнөө нэгэ килограмм махан 8 түхэригтэ хүрээ. Мал ажамы эрхилдэг республика дотор бидэ ажаһууна хэбэртэйгшэбди. Бүтэ ажаһуунд мал үсхэбэрилдэг лэ. Хөрбээ тэдэниие тоолоод, нэгэ хүндэ үдэхэ болоо хаа, өхлэ махан хүртэхэ янзатай.

Тээд маханай хайшаа орошоо гэшэб! Хиндэ ошоно гүй! Мүнөө колхозууд болон совхозууд мал олоор тушаажэ эхилэхэ. Республикын бүтэ нутагуудхаа, дүгын областнуудхаа, хилин саанаһаа эшөлснүүдээр, машинануудээр Улаан-Үдэнь маханай комбинатда мал ороно, маханшье өрнэ. Тэрэмнай айтхатар өхэ комбинат байгашье хаа, маха хэжэ газараа олжо ядалал. Малнууд хэдэн тоногоор, сүүдээр хооһоор үүсэлүүлэхэ хүлэжэ туража байдэг лэ.

Малыг үдэхэжэ өрхөн нэгэ зоотехниктэй би хоерэлдөөб. Үүсүүлэхэ ээлжэньтэйгээ хүрэхэ өрөгтэриг тэрэмнай асархан малнууа (600 толгой) хоер сүүдхэ байгаа. Энэ хугасаа соо нэгэ мал 30 килограмм шэжнүүрээ гэжэ бшүү. Тинхэдэ 18 тонно махан хиндэ арилшоо.

Эндэ нэгэл хүрэг мал тухай хэ

лэгдэбэ. Харин долоон хоногой, харин, жэлэй туршада хэдэ олон мал асарагданб даа. Хэдэн зугаад модоной нутагуудхаа асарахонь, малнууд харгыдаа хэды шэнээн шэжнүүрээ гэшэб! Тингээдшье маханай шанар муудана бшүү.

Гурбан жэлэй туршада нэгшье Үдэр амарангүйгөөр, һайндэрнүүдыг мэдэншьегүйгөөр, жэлэй дүрбэн сэгтэ, сэнэ бороо илгангүйгөөр малай хойноһоо харууһалһан тарашад тухай сонхозой мэргэжлэтэ хүрэхэ сэдхэлээ доһолгон хоерэбэ. Үүсэлхэ үедэ мал бүхэн хэды шэнээн шэжнүүр татанб, тэрэгээрнэ малшадта салин хүлһынэ түлэдэг юм ха. 18 тонно хиндэ аялгдһан маханай түлөө хэншье хэрюсөдөггүй. Малшадэй хүшэр хүндэ ажалын түлөө багээр мунгэ хүлһынэ тула малнуудыг хэдэн хоногдоо тусгаар барина гэжэ наһаагар байдаг гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Агропром байлгахын тула ажамынууд нилээд өхэ мүнхэ элэгдэдэг. Мал тушааха үедэ энэ албан зургаанай түлөөлөгшье, нэгшье дахин хараагүйбди. Тэдэндэ мүнхэн автомат өһоор элэгдэгдэг. Шэнэ экономическа политика бэлүүлэгдэжэ, арадай эд зорино хайша хэрэгээр үрхэхэ абадалда эсэс табигдана гэжэ найдаламнай үлэнэ.

Наталья ДАШНЕВА,

манай корр.

[Телефон 2-48-57].

УРАН ГАРТАНАЙ ХҮСӨӨР

«Балента» колхоз амнидаа ажамы болохо түбхинээр оройдоол жэл үлүүтэй болобо. Тээд энэ богонихон хугасаа соо колхозой түб бууриной түхэл шарай хубилжа, шэжнэй шэмж, нюдэнэй хүжэр болоо, олоной асарал татаа.

Тинхэдэ колхозой хүнэй-товарины фермын һаалшадта хоер томо шэнэ гэр баригдһан, гүбээ дээрэ модон соо гэхэ гүй, али колхозой түбэй урда зүгтэ дүрбэн шэнэ гэрнүүд баригдһан, зарим нэгэнһээнь утаан гаража, айдлай ороһые гэршэлнэ.

Тостоной хуушан гэрнүүд, үйлдэбрийн ба соёл-гэрээлэй эмхи зургаануудай байранууд шэнэлэгдэн заһабарилдажа, нутагай шэг шарайн бүришье урни залуу болгоһоншүү. Заһабарилдаһаа объектуудыг тоолохо болобол гараж, бани ба ажалшадэй хууһан олозон гэрнүүд болоно.

Шэнэ гэрнүүдтэ түбхинэн ороһон айлууд гэхэл, ажалай ветеран Х. Д. Хумаева, механизаторнууд Дүбшэн Гармаев, Цырен Хумаев, Жимбэ Хумаев ба бусад мүн. Шэнэ гэрнүүд томоонууд, һаруулууд, олон таһалгануудтай, үнэн гараар нягалан табиһан пэз

шэжнүүдтэй. Газашье талаһаа харахада, томо харшаар хүрээлэгдэн сарай ба бэшын хэрэгтэй байранууд бии.

«Коммунизм» колхозтойгоо хамтараад, колхозой түб бууриной Хара-Хужарта нүүшээдэ, Балента тостон хаагдаад, үтэлхэн үбшэ хүндэл түргэн үтэлжэ, һалажа эхилэ бэлэй. Парти ба правительствын хараа шугам баримталжа, багалан тосконуудыг нэргэхэ гэхэн урвай балантаархн дэмжэжэ тосконойгоо түхэл шарай гоё һайхан, болбосон болгожо захалб бшүү.

Колхозой правлениин уралааг Белоруссияга 8-9 барилгашаа бригадир В. М. Довнякин хүлэбэри доро хүдэлжэ, богони болзор соо олон байра болон ажалшадэй хууһа гэрнүүдыг барива. Юрэнхидөө Алын районой Баланта тостон өрэл хаа, уран гарай хүсөөр, үнэн зүрхэнэй олоһоор баригдһан гэр байрануудыг хаража, сэдхэлээ ханахан байхат.

Шэнэ ажамын түб бууриной шэг шарай нара жэл ошохо бүри һайтэһээ хубилнэ, болбосон түхэлтэй болоно.

Наталья ДАШНЕВА,

манай корр.

ҮГЛӨӨДЭР МААНАДЫЕ ЮУН ХҮЛЕЭНЭБ?

Пионерүүдэй городской ордон Улаан-Үдэдэний эгээн гоё гэрнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог. Тэрэ тои эли газарта түбхинһэн тула хүн бүхэнэй анхарал хандуулдаг байха. Ордон соо Үдэр бүхэндэ хүлгөөтэй байдаг гэшэ. Спортивна хубсааһа үмдэнэ, ямар бэ нэгэ модель барихан үхибүүдыг эндэ заагагүй харахат. Эхшүүлэй ажал хүдэлмэридөө яаран гэхэлхэндэ адли үхибүүд үглөө бүхэндэ ордон тээшэ ошодог байха.

Мүнөө ордон соо элдэб хэзэнь кружогууд хүдэлнэ. 150 кружогто 3 мянган үхибүүд үдэр бүхэндэ хэжэлнүүдыг үнгэргэдэг. Мэргэжэл бүхэн найхан нэ гэжэ хоерэлдэж байхабди. Тээд үхибүүдыг бүри баганаан хойшо өрээдүйн мэргэжлүүдтэй нургаха гэшэ манай гол зорилго мүн. Үдэрһөө үдэртэ ямар бэ нэгэ ажалай дадалтай болоно, өрээдүйн мэргэжлүүдтэй нюусануудыг шудалан дабахада үхибүүдтэ хонирхолтой байдаг ааб даа.

Техническэ, физическэ бэлдэлтэй, искусствын кружогууд, элдэб хэзэнь клубууд ажаллаа эдэбхитэйгээр ябуулнэ. «Вдохновение» гэжэ балына хатарай ансамбль, «Юйск» гэжэ хубүүдэй клуб ажаллаа эдэбхитэйгээр ябуулна.

Гэр урлалын искусствын кружогуудта (нэхэлгэ, оолго, эхэлгэ, хибэс нэхэлгэ) эдиршүүл дуратайгаар абажа. Мүнөөнэй экономикын доройтонги байдалыг үхибүүдыг ойлгомо, ямар бэ нэгэ мэргэжэл шудалха, практикатай болохо гэжэ оролддоно. Харин техникческэ творчествын кружогууд хоһон шахуу байхаа һанадаг. Тингээдшье эдэ кружогуудыг хүтэлбэрилхэ бэрхэ инженерүүд утаа хомор болонхой. 150-200 түхэриг салин дээрэ хүдэлхэ дуратайшуул үсөөн байна бшүү.

Нургуули бэшэ, үйлдэбэри бэшэ гэжэ тоолоод, кружогуудай хүтэлбэрилгэшэдыг элэгэхэ гэжэ оролдодоггүй. Гансал мүнхэнэй түлөө хүдэлхэ хүсэлтэй багшанар үхибүүдтэ өхэ эрдэм мэдэхэ үгэжэ шадаагүй гэжэ тэмдэглэхэ байнабди.

Пионерүүдэй байшантуудай хүдэлмэрилгэшэд шэнэ системээр, шэнэ гуримээр хүдэлжэ, бээ даанги байдалда орохо гэжэ оролддоно. Тээд энэһээнь туһа гарангүй гэжэ тэмдэглэмээр.

Яагаа хэжээшье хаа, 3 мянган хубүүд болон басагад дуртай кружогуудтаа абажа, хэжэлнүүдтэ эдэбхитэйгээр табаадажа, өрээдүйн мэргэжлэй нюусануудыг шудална. Харин үглөөдэр хэрэг байдал ямар болохоб! Кружогуудай түлбэрилтэй болоо гэшэ хаа, үхибүүд абаха гүй!

Энэ асуудалда мүнөө хэрюү үгэжэрхихи хүшэр ааб даа. Коммерцины, дэлгүүрэй экономикын эд шэлхэн манай гүрэн туулини наһа гүйсөөгүй багалан эрхтэдэйнгээ хэрэг байдалаар хонирхожо, тэдэртэ гол анхаралаа хандуулна, туһаламжа хүргэхье оролддог үлгатай. Совет засагад тогтоогдоһоор 70 жэл үнгэрөө. Эхэндэ ямар байдалтай һэнбиди гэжэ һанана өһотойт. Тэрэндэл адли ордон руу түлөөр байдалтай бүлын үхибүүд орохо эрхгүй байгаагүй һань, болоо һааб даа. Нүүлэй үедэ түлбэртэй кружогууд тухай соносколинууд хаа хаанагүй үлгэгдэжэ захалаа. Олон үхибүүдтэй бүлэнүүд нимэ байдалда наха болоноб! Пионерэй ордон соо эмхидхэгдһэн кружогууд түлөөхгүй байха өһотой.

Наталья ДАШНЕВА,

манай корр.

И И М Э Э Р АЖАЛУУХА ЖАРГАЛ

Хорин райондо шэмээшэгүүдэй ори ганса тогсон болохо Хасуур-гада нургуулнин этнографическэ музей бии юм. Тэрэниие багша Виктор Иванов хүтэлбэрлэдэг. Виктор Ивановой музей харалан хүн бүхэн найхан бодолдо эзэлэгдэжэ, тэрэниие байгуулхан хүнтэй уулзаха гэжэ оролдодог. Эндэ табигданан зүйл бүхэн өөрын онсо удхатай. Виктор Иванов музей байгуулхын тула хэды өхэ оролдого гаргазби.

Хуушанай шэмээшэгүүдэй гэрэй эгээн-наада буланда политическэ үзэл бодолойноо түлөө 1911 ондо сүлэгдэһэн Иван Бүбнцовоёй бүтээһэн стол табигданай. Нандали дээрэ 1898 оной оодолой машина харагдана. Гэрэй тэг дунда нарай үхибүүнэй улгы табигданай. Виктор Иванов хурагшадтай хамта хуушанай гурбан станок эвдэлжэ, эрхмэ найн нэхэлгын станок зохиожо, мүн лэ эндэ табигдан байна.

Виктор бүри багаханһаа хойшо хүтээн ажынгээ утаар татажа дуу дуулаха шагнаха дуратай, тэрэниингээ хажууда ходоол эрхэлдэжэ ябадаг байгаа. Үбгэд хүгшэдэй сугларжа, урданай юмэ дурдан ханахадан, Виктор мүн лэ дуратайгаар шагнаха. Магад тинхэдэл бишыхан хүбүүнэй зүртэ сэдхэлдэ бүхэ урданай юмэ найшаагдажа, мүнөөшье хүрэтэр мартогдонгүй ябажа болоо ха. Табадахи класста хуража байхадаа, тэрэ альбом соо фольклор тухай, буряад, түвэ, ород заншалнууд тухай материалнуудые, хуушанай фотографинуудые суглуулдаг байгаа. Багшанарай институттай эхин классуудай факультетэй нэгдэхэ курсда хуража байхадаа, Виктор фольклорно бүлэг байгуулаа. Городой хүлгөөтэй, шуулаатай байдлада тааржа тааханадаа юм гү, али ондоо шалтгаанаар юм гү, бү мэдээ, залуу хүбүүн заочно отделенидэ орожо,

түрэл Хасууртата бусажа ерээ һэн Удэншьегүй тэрэ нутагтаа музей байгуулда гэһэн зорилгооо дүүргэжэ эжилбэ.

Урданай зүйлнүүдые хэрүүлха, заншалуудые нэргээхэ гэжэ бүхэ шадалаараа оролдодог залуу хүнүүдтэй үсөөн ушардаг байхади. Эндэ онсо хүмүүжэл, онсо нонирхол, онсо шунал хэрэгтэй гэжэ зарим хүнүүд ханахаданшаа болохо, Виктор музей байгуулханаа гадна нутагтаа фольклорно ансамбль эмхидхэжэ, арадай дуунуудые үсэд нэтрүүгээр суглуулна. Уин хада Хасуургада Елена Хоринская гэжэ багша хүдэлдэг һэн. Тэрэ хэды найхан шүлэгүүдые бэшэдэг һэн бэй Е. Е. Хоринская 1935 ондо бүлүн байдалаар Свердловск ошоожо, мэдээжэ поэссеса, уран зохиолшодой 1 саяадын делегат болоһон байна.

Виктор Иванов тэрэнтэй бэшэг бэшэлсэжэ, нутагтаа боложо байхан бүхэ һонин дуулгажа байдаг. Мүнөө тэрэ багша 82 наһанай дабаа гаталаа. Хасууртайн дунда нургуулиин байгуулагдаһаар мүн лэ эды жалнууд үнгэрөө. Хүнэй доторой байдалһаа, болбосорол культуранһаа бүхэ юмэн дулдйдадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ байха. Тээд доторой байдал, болбосорол мэргэжэлһээ, онсо хураалсалһаа бүрилдэдэг гэжэ ханажа болохогүй. Хүнэй ухаан бодол, оршон тойронхи байдал, гэр бүл доторой байдалай бүрилдэлгэдэ сэхэ нүлөөлдэг гэжэ ханадаг би. Виктор Иванов болбосорой шата дабажа гараһан эгээн интеллектиһа хүнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдохо ёһоороол тоологдоно. Тэрэ мүнөө хорин дүрбэ наһатай. Хэды залуушье һаа, хүн зондо ашатай туйһетайгаар ажаһууха, дэлхэй дээрэ найн найхан мүн үлөөхэ гэхэн эрмэлзэлтэй байха гэшээ ёһотойл жоргол мүн.

Өөһэдһөөнь лэ дулдыдаха

Театр хубсаһаа тайладаг газарһаа эхилдэг гэжэ хэлсэдэг. Харин би хамтын байра вахтерһоо эхилдэг гэжэ мэдэдэг би. Студентнуудэй байһан сагнаа хойшо бишыхан, туранхайхан хүгшэн гү, али нүдэндөө шэлтэй үндэр наһатай болоһон бгэжөөл вахтерһоо хүдэлдэг шахуу гэжэ бидэ ойлгодог би. Тээдшье нимэ вахтерһе хаража дадаһанхай би.

Он жэйлүүдэй үнгэрхэ бүри энэ образ отшоье буураагүй, бүри ондоо болошоо. Хүдөө ажахи институтай хамтын 3-дахи байра хараад туршаа би. Эдэ мүнүүдэй автор бусад олон студентнууд мэтэ энэ хамтын байрада орожо ядаа. Жэшээхэдэ, Даша абгай эндэ вахтерһоо хүдэлдэг (сэхэнь хэлээдэ, студентнууд «Третьяк» гэжэ ара нэрэ доро тэрэниие мэдэхэ). Даша абгай гү, али бусад амаршье вахтерһоо ажал ороо хүшэр гэжэ би арасалдаагүй би. Сүүдхыи туршада эндэ хууша гэшээһинэй балайшье бэлэн хэрэг бэшэ. Гэхэ зуура, вахтернууд хамтын байрада орожо ерэхэн хүн бүхэниие муу хүн шэнгээр, амар нэгэ үнэтэй сэтэй юмэ хулгайлаада гарахана мэтээр ханадаг. Удахагүй хамтын байрада ороһон хүнүүдые шэнжэлэн шалгажа тараада болоо һаа би, би гайтахгүй би. Тинхэдэ вахтернууд өөһэдынгөө уялануудые найнаар дүүргэхэ болоно гү!

Найхан би хамтын байраар дахад ябааб. Энэ удаа шэрүүншг харасатай студент хүбүүн тэндэ хууша байба. Автомат хануулан модон хамтын байра руу орохоо һэдэһэн хүн бүхэниие тошоод абахаар бэлэн шэнгээр харагдаба. Абаһаар эды олон асуудалуудые хураба: «Ямар комнато хэрэгтэй? Хэндэ, нэрэ, обогын хэн бэй? Тингээд эдэ бүгэдэн бүридхэлэй дэбтэртэ оруулагдаба. Би тэндэ хууһан хүбүүнтэй танилсабаб. БКД-гай командир (комсомолой дэйшөлхы дружина) Намсарай Гермеев байба. Намсарай, нүхэсэжэ

абаһан басаганайнгаа түрэхэн үдэртэ хамтын байрада ербэ гэшээш. Тинхэдэһин шаймае тогтоогоод, ута модо бараад намнажа гаргажархиха. Хамтын байрада ородог саг үнгэрөө гээд шаймае вахтер оруулаагүй. Тинхэдэнь яаха болоноби? «Тэрэ аба шэмээгүй байба. Тайлбарилта эндэ үлүү бшуу.

Документнуудые абажа ябабал, хамтын байрада орожо, 4 часай туршада, үдэһын 5-һаа 9 болотор эндэ байхадэ болохо. Хэрбээ хонхо гэж һаа, студентнэрэй советэй түрүүлэгшын нэрэ дээрэ мэдүүлгэ бэшэхэ юм ха. Ондоо сагта энээ руу харагдананай үлүү. Амаршье үндэһэ баримтанууд хараада абтахгүй. «2 сагнаа үдэһын 11 болотор хүнүүдые хамтын байрада оруулжа болохогүй гэшээ гүй!» гэжэ студсоветэй гүрүүлэгшэ Ира Винокуроваһаа асуубаб.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ асуудал студентнэрэй советэй суглаан дээрэ хаража үсөөд, амаршье шиндэхбэри абаагүй би.

— Студентнууд гэшээ айкабтар эдэбхи үүсхэлгүй зон, ажал хэрэгые эсэстэнь хүргэхын тула тон өхээр оролдохо хэрэгтэй.

«Хамтын байра шини гэр болодог, тэрээн соо ши эзэн байха ёһотойш», — гэхэн үгэнүүд амаршье хамтын байрын холл бүхэ соо үлгөөтэй тааһадые үгтахэ. Эндэһээ нимэ нанал бодол түрэнэ: хэрбээ ши, студент, хамтын байрын эзэн хадаа юундэ өөрынгөө айлшаниие найн найханаар угтахэ аргагүй биш? Энээндэ ши өөрөө эмэтэй бэшэ гүш!

Сентябрийн эхиндэ Борсоевой үйлсөөр оршоһон 11-дэхи гэртэ түбхинэһэн багшанарай институтай хамтын байрада орохын аргагүй байба, нүүлээрнэ комедант Т. Н. Хабдаева бүхэ комнатууд эзэнтэй болоодгүй байгаа гэжэ тайлбарилба. Ингэжэ хэлэхэдэнь нэжэг түрөө бэлэй.

Уйдзартай байна даа. Тингээд

түрэл университеттэй хамтын байрыо абаһаар дурдан ханааб. Манай вахтернууд Нина гү, али Маша абгай хани нүдөө урихадан, зулгы зондоор угтахэ, найн найхан зорж бодартуула үгэнүүдые хэлэдэг би. Студентнууд энэ хууша эрхэй гүй өөрын ээлжэндэ студентнууд байһан эхлэхэ хэрюугаа олооно байдаг. Эндэ өрөгшэд сүхтэй вахтерһе харахадан, урмай хурадаг Вахтер тухай асууладан, студентнууд нэрэ обогоо хэлэхэе түрээсөөгүй. «Юундэ гэшээб? — гэжэ нэгэ басаган хэлэбэ. — Энэһээ боложо, комеданттай арасалдаа аргамнигүй».

Хүнэй аан абаримэ тохтор дордойлдог бэй! Хүн гэшээһингөө нэрэ хүндые дээгүүр хамжа, абажа абаха гэжэ оролдодог гэтэй. Вахта студентнуудта абабайдалһын доромжолһон нэрэ болодог. Вахтерһоо айгаад, тэрэ нимэ ябадалнуудые гаргадаг гэтэй, тэһэлжэ, сонхоор гү, али туйһа гэххүүрээр гэртэ ороод, өөһегөө уршата ябадалнууд тухайнүхэдтөө хооронжэ үгэдэг. Хэрбээ шаймае хүн өһоор, хүндэмүүээр хамтын байрада оруулагүй һаа, яаха ёһотой болоноби? Институтта хуража байхадаа, өөрынгөө эрхые хамгаалжа шадаргүй залуу мэргэжэлтын социальна талаар эдэбхи үүсхэлгүй байхадан гайхаһанай үлүү гэжэ ханаха байна би.

Харин мүнөө байһан вахта үинэй үгы хэхээр болоһой гэжэ ханагдана. Тэрэниие ажбайдалһаа абажа халхын аргагүй. Юундэб гэхэдэ, олохон студентнуудэй совет болбосоролой хэмжээн бирагүйхэн байна бшуу. Тэрэнэй орондо юу дурдахаби? Магад, студентнууд өөһэдөө дурдахажа болохо. Юундэб гэхэдэ, уһанда шунгагшадые өөһэдөөл уһанда шунгагшад абардаг ха юм.

С. ДОНИРОВА,
ИГУ-гай студентка.

Москва, Россия нээмэл университеттэ худалмэрэ эхилхэнь гэжэ сонсоһоод, тэндэ хуража дуратайш уулые уринабди. Ректорэй нэрэ дээрэ мэдүүлгэ бэшэжэ, амар отделенидэ хуража дуратай байһанаа заагты.

Бизнесээр, менеджментээр, политикээр, социологи болон эрхэнүүдээр, СССР-эй арадуудай хэлэнууд болон совет культураар һониргобол, тус университеттэ ороходотнай болохо. Но ирхон асуудалуудтаа хэрюу абаха гэбэл, нимэ телефонор хонхотны Москва, 315-44-38.

Зурэг дээрэ университеттэ коллектив бүрдэхэдэ.

ТАСС-ай фототронико.

Улаан Хэрээлэнэй бүгдэмэй республиканска комитэдэй болон
Бүрэлдэй эхүүрлэ хамгаалгын министрствын үүсхэлээр Улаан-
Удэдэ шонз болшмца нээгдэхэлэ.

Улаан Хэрээлэнэй бүгдэмэй республиканска комитэдэй болон
Бүрэлдэй эхүүрлэ хамгаалгын министрствын үүсхэлээр Улаан-
Удэдэ шонз болшмца нээгдэхэлэ.

Иймд, больница манай гомдто шувала хэрэгтэй гэжэ үүнийн хөөрлэлдэг нэмдн. Улаан Хэрээлэнэй бүлгэмэй гашуудхэ тэрэнэй нээгдэхэ үүнийн хүлээшнэй. Үндэр наһатэй хүндэ үб-шэнтэнкнэ больницда оруулжа, тэднэй хойноһоо нарин няг-шант керүүлалта гэжэ шувала уялгэ. Гэжэ зуур, манай боль-ницануудта тусхай харууна үнгэржээ младаш медпирсонал ду-талддаг байха юм.

Улаан Хэрээшнэй бүлгэмэй дэргэдэ багахан больница байгуула гэхэн шийдхэбэри дэбэжа, хариусалгатай ажал эхилшэ-лэн байна. Шэнэ больница барихе өхт мүнгэн үгы хааб даа. Ингэжэ хуушан гэр оложо, тэрэкинне хальбан шэнэлхэ гэхэн дурдмал оруулгадаа хэн.

Эгүүрх хамгаалгын министерство энэ дурдхал дэмжжэ, ве-
нерологическа диспансерэй хуушан лаборатори (городой тэг
дунда) үгөө.

Мүнөө эндэ захиабрилгын хүдэлмэри дүүрэгтэжэ байна. «Теплоцентраля» гэжэн барилгын кооператив (түрүүлэгшэнь И. О. Арбодиев) хуушан гэрье таатай зохид болгохо гэжэ нилээд өхэ боллолго гаргаа. Тэрэ гэрье мүнөө танхын аргагүй.

Болынцада 10—15 орон табигдана. Түхэрээн сүүдэйн турша-
да сестрэнүүд дежурлага, врачнууд, массажистнууд хүдэлхэ.
амса бэе үндэр наһатай хүмүүд, дейнай нивалиудад болынцада
ргалуулдаг байха. Болынцада байха үедэ тэднэй квартира-
уудад Улаан Хэрээлэнэй мүнхөөр зааһабари хэгдэлхэ.

Модостранууд янхала ихэсалин абадег байха, Гансал тэдэнэр ндэр наһатайшуулда зулгы золидсоор хондаха еһотой. Санаар энэ һайн һайхан хэрэгтэ туһалха байха гэжэ Улаан Хэрээһэй бүлгэм һайдаха.

Наталья ДАШИЕВА,
младш. корр.

«Янтарь» гэжээ ювелирнэ магазнийн дэрсэдэ хүүлэй үедэ ута гэгшын ээлжээн таһархала болинхой. Фамилияа списокс оруулжа шадабал, хүни, эртэ үлгөөгүүр тэрэнэ шалгах, дуудалгадэ хариуусаха хэрэгтэй болоно. Ээлжээннэ хажуу тээ халта гарбал, списокс рооһоо тэрэ дары үгы хэгдэхш. 51-дхи боложо бэшүүлхэдэ, ахэл омогоржожо, заатагүй алтаний зүйлдэ хүртэхб гэжэ һанаа амархан зогсожо байтаршин, 50-дхи хүнэй дүтэлхэдэл алтан дууһаа гэжэ соносхожорхихо... Удаадахи үдэрнын дахиад списокс бэшүүлжэ, ута гэгшын ээлжээндэ үргэһа нойргүй зогсохо баатай болохош. Иимэ ута гэгшын оошторо зогсоһон хүнүүд бэе бээдэс дурва гутажа, хэрэлдэжэ эхилшээдэ.

Юрдаа гар дээрээ бии байгаа мүүнгэйхнээ нөөсөө хатуу эд — алтан болгожорхибол дээрэ ха гэжэ ханахан эхэнэрүүд үдэр бүнгүй алтаны магазинь хажууда үргэлжлэлхи ута гэгшын ошорто зогсоно. Тээд ехэ холисотой алтан зөөри болгон удаан сэг соо нөөсэлэмий гэжэ ханаһанай үлүү байха. Манай алтаны ямар шанартай байһыс тон найнаар мэдэнэ ха юмбинди. Сэбэр алтан худалдаа наймаанда үнхнэй орозоо болонхой бшуу.

Бэлэ мүнэгтэйшүүл иймэ ута ээлжээнүүдтэ зогсоно гэжэ олонхи хүнүүд һаньдаг байха. Гэхэ зуур, нүүлшынгээ мүнэгэ абаад эргэшүд үсөөн бэшэ байдаг. Орон доторнай юумшье боложо магадгүй гэжэ сэдхэхэн хүнүүд хатуу эд болохо алтанай эсэд болохые хүсэнэ бшуу.

Хүдэлмэрийн түлээ дунда хэдэн зуугаад эрхэтэд алта худалдажа авахаар ута гэгшын ээлжээндэ замсагүй зогсоно. Студентүүд хэшээлнүүдтэ ошохоос мартажархинхай мүн лэ эндэ зогсохо юм. Тэргэнүүд дээрэ багахан үхибүүдые һуулгаһан залуу эхнүүдшье баһал бхи. Үглөөдэр юуншье боложо магадгүй гэжэ сэдхэхэн эдэ хүнүүд өөһэдүнгөө бэвчн тамир тухай, элүүр энхэ тухай мартажархина. Дэлгүүрэй харилсаануудта орохо дүтэлхэ бүрээ хүн аон хүлгэжэ, бүхы юумэ урдихэ абаха, ноосалхэ гэжэ оролдошоно. Тээд эгээл түрүүн элүүр энхэ байха тухайгаа бодохо хэрэгтэй бшуу.

Н. ГОМБОВА,
макай корр.

ЖИВЕТ

ХҮҮГЭДЭЯ КЛУБНАА ХЭГДЭНЭН РЕПОРТАЖ

Буряадай судомодельна спор-
тоор команда найман жэлэй тур-
шада Россин чемпион гэжэ та-
наа мэдэхэ "гүй Судомодельна
кружогой хүтэлбэрилэгшэ, ЛВРЗ-
гэй эдир техникүүдэй директор
Александр Николаевич Полтавцев
найшаал магтаалда хүртэеэр бэ-
шэ гүй Энхөөрөөшье энэмнай ба-
лай өхүүр мэдээжэ болоогүй ба-
римта. Зүгээр энээндэ онсо ан-
тарлааа хандуулаа хэрэгтэй.

Добуун дээр оршонон урсгах гэгтгэл адли энэ зохидох гэрхэний урдандаа заводой директорэй бүлэ ээллэдэ байгаа. Зүгээр эндэ клубай түбинхээр ороод жэл үнгэршэбэ. ЛВРЗ-гэй профсоюз тэрэний гүйсдөөр байрижа байдаг, кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдэ мүнэг түүлдэг, материалнуудай, түхээрлэгнүүдэй худалдажа абадаг. Гэхэ зуура, гансал заводой хүүгэд эндэ абадаг бэшэ, хэдий бүхэй гэрэд сооноо үхибүүд эндэ сугларжа, ханганаа тааранан хэрэгүүдэй эрхилдэг.

ЛВРЗ-гэй эдир гэхингүүдэй клубай өөр гухайгаа соносходоггүй байһандань гайхабаб. Заримдаа заводой олон хэлгээр гарадаг газетэд кружогоудаа ухибуудыг абаха тухай сонсохол үгэдэг. Үгсгэбэл, дутын хүргүүднүүдээр абажа, өөһэднгөө хэшээлнүүд тухай хөөржэ үгэдэг. Тэд хбүүд клуб тухай бэе бөөһэ мэдэж абадаг. Тиимһээ добуун дээрэ түбхинзэн гэрхэн хээээдэше хооһон байдаггүй.

Мунеев тэрхнийг городской тех-
мическэ эрхнм клубуудай нэгэ-
гэжэ нэмэхэдэ болохо. Тинхэдэгэ
андэ материална, творческо та-
лануудынь ангаралдаа абана.
Кружогуудай хүтэлбэрлэгшэдэй
тэдүнхээ тэды бологтор хүдэлдэг
багшанарта хаматай бэшэ бай-
ланиннь ехэл хаян. Жэшээхэдэ
Александр Николаевич Полтавец
13 жэлэй туршдоо, эхин констру-
рованин кружогой хүтэлбэрлэг-
шэ Серафим Матвеевич Конобеев
буришье олон жэлдэ ухибүүдтэй
хүдэлнэ. Урдандаа олохон хүнүүд
үдэртөө засагтоо хүдэлөөд, үдэ-
шэндөө кружогуудта хэшэлүүлнэ.
днь үнгэргэгдэгэ байсан юм. Ха-
рин мунеев клуб тэднэй гол хэрэг-
гын болохой.

Би ийнш эрхтэдээ гоёон наа-
дантай нуруусыгүүдье, суднуу-
дье харахад гэжэ хананай бай-
гаа. Тийгээд эндэ заагагүй шуу-
лалтай, хүжүүн зугаатай хүүгэд бай-
ха. Тэдэ судомодельнэ кружогой
түбхнийнэн хоёрдохин даххарай нэ-
руул гэрэлтэй комнато соо хон-
жэн байба, хахалтай, үндэр бэ-
тэй хүн Александр Николаевич
Полтавцов байшоо.

хургуулийн нэгнэвч бэлхүүний, голтой саана буландаа хууцны хар бабав, Тэрэнтий танилсаа баб, Дима Бахлашов гэжээ гэж тэр хэлэв. Тэр Саша Коницкийтай хамта багшанарай институтын индустриально-багшанарай факультетд хураан, хургуулийн жэлнүүддээ судомодельнэ кружого явдаг. Тэд институт дүүргэхэйнхнээ хуулээр клубт өрөжэ, хүдэлхэ хүсэлтэй. Харин хурагшад хаана гэжээ?

Александр Николаевич намда ингэж тайлбарилан хэлээ: «Бүлэг үхбиүүдөөс нэгэ дорь столнуудыг хуулгаад, хэвхээлүүдийг үнгэргэхээс үнийнэй болинхойбди. Юундээ гэхэд, би бүхэлхин үдэр сар, 9-өө 6 сэг болотор, эндэ байдагби. Тиммэхээ үхбиүүн бүхэн сүлөөтэй сөгтээ эндэ өрэдэг. Хүн бүхэнтэй тусгаар хүдэлэхэдэйнай: үрз дүн туйлэгддагга.

Нэгэ хэдэн сагай үнгэрхэн хойно хоёр хүүбүүд—Саша Фадеев болон Жения Абрамов хоёр эрбээ Тингэдэ абалаар модельнуудай түлөө хам орообо. Кружогто ябадаг хүн бүхэн ямар нэгэ суднын буулгабары гү, али өөрын модель бүтээдэг. Энэмнай нааданхай бэш юм. Зарим модельнууд хоёр-гурбан жэлэй туршада хүдэлдэг. Модельнуудые бүтээхын тула наринягтаар, херхо хонороор хүдэлх хэрэгтэй. Клубта харахан онгосонуудые хүүбүүд өөһдэнгөө газраар бүтээгэ гэжэ мүношье хүрэтэрөө этигэжэ яданаб. Тэдэ өһонтойл фабрикада бүтээгдэһэндэ, эдлээр намда харагдаа юм. Тээ, адла онгосонууднай музейн экспонатнууд бэшэ, харин радиоуправленитэй хүдэлжэ байдаг судинанууд юм.

Кружок жэл бүхэндэ мүрьсөө мүүдтэ хабаадагд. Ямар нэгэ зай да өөрингөө «надагхайе» хүтэ пэн ябуулхын тула ямар шадам бэрхэ, хөроо нонон байха хэрэг гэб даа. Онгосын үнэн зүб хараа шэглэлһээ дундагын, судья нар сэглэлтэнүүдые табидаг. Һүү лээршэ хоёр планканыудаар хоолоогдоһон олтирогхон дээрэ тэрэниие асарха хэрэгтэй. Планканыудай хоорондох зайч багахан юм. Тиммэлээ судснгууд тэрэнтэ хажуугаар гараад явашадаг гэж А. Н. Полтавцев хөөрөбэ. Энд нилээд хөроо нонон, шадам бэрхэ байха хэрэгтэй. Байха ондо маван команда Магнитогорскд болоһон судомодельнэ спортот ФФСР-эй арадуудай зунай спартакиадад хөөрөхэ бүхн эзэлдэ.

Судомоделистүүдэд үнэн дэгт гүүр хэсгээлнүүдье үнгэргэхэ ар га боломжо үгы бшуу. Бээ хо рихын тула үхибүүд городхоо хо ло ошото баатай болодог. Тэдэ нэртэ баймал үһатэй сөөрэм гу али бассейн хэрэгтэй болодог. Тээд хэвнэһаа баймал үһатэй сөө рэм гү, али бассейн олохобш даа. Судомодельнэ спорттоор мү рьсөө тархадаа хэды гоэ байда бэ. Хэрбээ манай городто түс гаар баймал үһатэй сөөрэмэй бай гаа һаань, тэндэ мүрьсөө үнгэр гэжэ, хэды олон хүнүүдье су луулга байгаабиндэ. Тэрэниа ба рьсэ һаа, гаргашаа удаан болгон гүй хөрюулхал байха гэжэ судо модельстүүд хэлээ.

Мундэ хүүгд Армавирта болохдоо апрелин мурьсөөндэ бэлдэнэ. Тэндэ тэдэ шэнэ модельнуудыг табихаар хүсэнэ. Тэдэнгээ амжалта хүсөөд, энэ удаа байгал Россин чемпионууд болох байха гэжэ зүгнэнэди. Түмэр амай кружогой хүтэлбэрлэгшэ Виктор Александрович Хлудневтай төөрлэдбэди. Тэрэ хуибуудтай хамта паровой дүрс сүтлүүлжа байба. Энэмай бэлэнэ.

рэг бэлшэ. Айхбатар жэжэ-божо
детальнуудыг оёндонгөө гэрвэр
нерин нягтаар суллуулал табсар-
гал хэрэгтэй. Тэднэртэ деталь-
нуудыг мулхын, хүрөөдэхын ту-
ла станогүүд, механизмүүдта хэ-
рэгтэй хубинууд бим юм. Абһаар
хоёр станок хүдэлгэхын аргагүй,
шуулатыг боломодог гэжэ Хлуднев
гомдобо.

Гансал ЛВРЗ-гэй эдир техникүүдэй клуб утган байртай бэшэ, харин хүүгэдэй бүхы клубууд тулюур хуйган байдалтай, уйтахан гэриүүд соо тухиздэг. Гээ зуур, ЛВРЗ-гэй клуб бусадтай сайсуулжа үзэхэд, яһола найн байдалтай. Комматонууд уйтахануудшье наа, наратай һаруул гэрэлтэй байдаг. Завод материалын талээр найнаар туһалдаг. Байгш ондо клуб залабарилжа үгөө.

Эгээл хүүлдэ радиоконструкторуудта оробоб. Тэдэнэй хүтэлбэр илгэжэ Виктор Георгиевич Акулов шэнэ гэхүүдтай хашээд үлгэргэжэ байбэ. Үхибүүдэ эндэ бхы юумзы найшаагдана, Тээ кружотто үсөөхэн, эгээл гэсэмгэй үхибүүд үлгэж гэжэ Виктор Георгиевич мэдэнэ. Тэдэ эгээдэй юрмдотхортнэ приемник суглуулганаа хэшээлэ эхилдэг. Заримдаа хабсарган сасуушын абһаар дуугаржа эхилдэг. Олонхи ушарта гэриникэ дахин дахин суглуулга бээтэй болодог. Тиихэдэ үхибүүд урмаа хузардаг. Тиихэдэнь Виктор Георгиевич тэдэнэртэ тунхалдаг: "Би тунхалх хүн бээбэ, гэбэшнэ хүбүүд өһэндүнгөө хүсөөр хабсарган бүтээһэн приемникой дуугаржа эхилхэдэнь, ямар өхээр баярладаг гээшэбэ,— гэжэ Акулов хэлбэ.

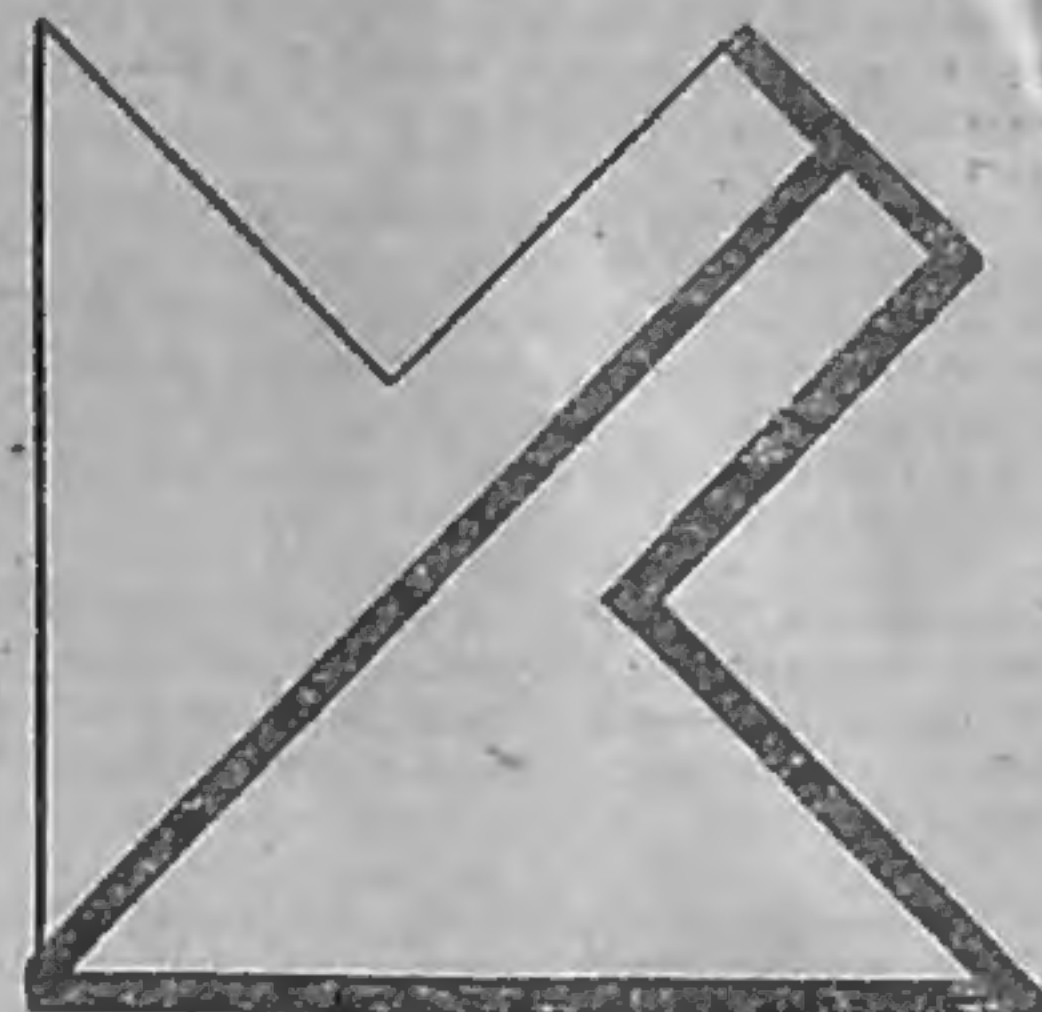
...Үдэшын 6 саг болохо дүтэлбэ.
Кружогуудта хэшээлнүүд дүүрэн
тэжэ байба. Энэ үедэ багашуу,
сугларба, А. Н. Полтавча тэд
нийе ингэж энэрхы зохидоор нэр
лээ. Эхин конструированиин кру
жотго эбадаг үхибүүд бутланин
урнд ерэдэг. Тэдэ комнатоуудаар
ажаба, судануудыне, паровозуу
дые харадаг гү, али өөрынгөө Се
рафим Матвеевич Конобеевын хү
лээхэ зуураа, наадажа эхилдэг.
Тэрэнэй ерээдэ, хүүгэд гүтхэ су
пөөгүй хүдэлжэ байдаг. Үхибүү,
ойлгоогүй юумтээ багшаһаа асуу
даг. "Эримдээ урмаа хутархашы
ушарнууд болодог. Нэгэ хүбүү
нэлмынгээ барюулые тайраад хэл
жархйба. Эхэндэд өгөл урмаа ху
тараша. үрүн үрүн байгаа хэлэ"

Мунээ хүүгдээ техникческэ кружогуудта абуулзан хушэр болохонтой. Икээ сагта ЛВРЗ-гэй эдик техникүүдэй клубай эрхлм ханнаар худэлжэ, олохон хүүбүүдэй анкарал татадэг бэйһаниинь найшамаар. Олохон хүүбүүд абаашадагышэ гэжэ Агоскандар Николаевич Полтавцэс хэлбэ. Тээд эз маанэды айлгадаггүй, тикэт олохонь. Эгээл зоригтой, тэсэмгүй үхибүүд эндэ үлжэ, ханаандаа төөрлөн ажал хэрэгтэ эрхилдэг.

Хүүбүүдэй бугдаахь инжонер болохогуйн мэдээжэ. Гэбэшэ клубта абажа, эрдэм мэдсөө дээшлүүлжэ, нилээд өгэ хургаал абана бүүв.

Тамара ЯКУНАЕВА,
ИГУ-ей студентка.

ИНЖЕНЕРНО-КОММЕРЧЕСКИЙ ЦЕНТР КОНТРАКТ

УЛААН-ҮДЫН МЖК-гай ДЭРГЭДЭ (тел. 2-44-58)

Фирмын оргтехникэ

эльгээнэ

Canon

Олон болгожо

барладаг аппаратуудай

бааза дээрэ:

NP-1015; NP 1215 S

хэмжээнэ хубилгангүйгөөр

NP-1215; SELEX GR-1450

А-3 (297x420 мм)

PC-7

В-4 (257x364 мм)

хэмжээнэ хубилгаха

FC-2; FC-3; FC-5

А-4 (210x297 мм)

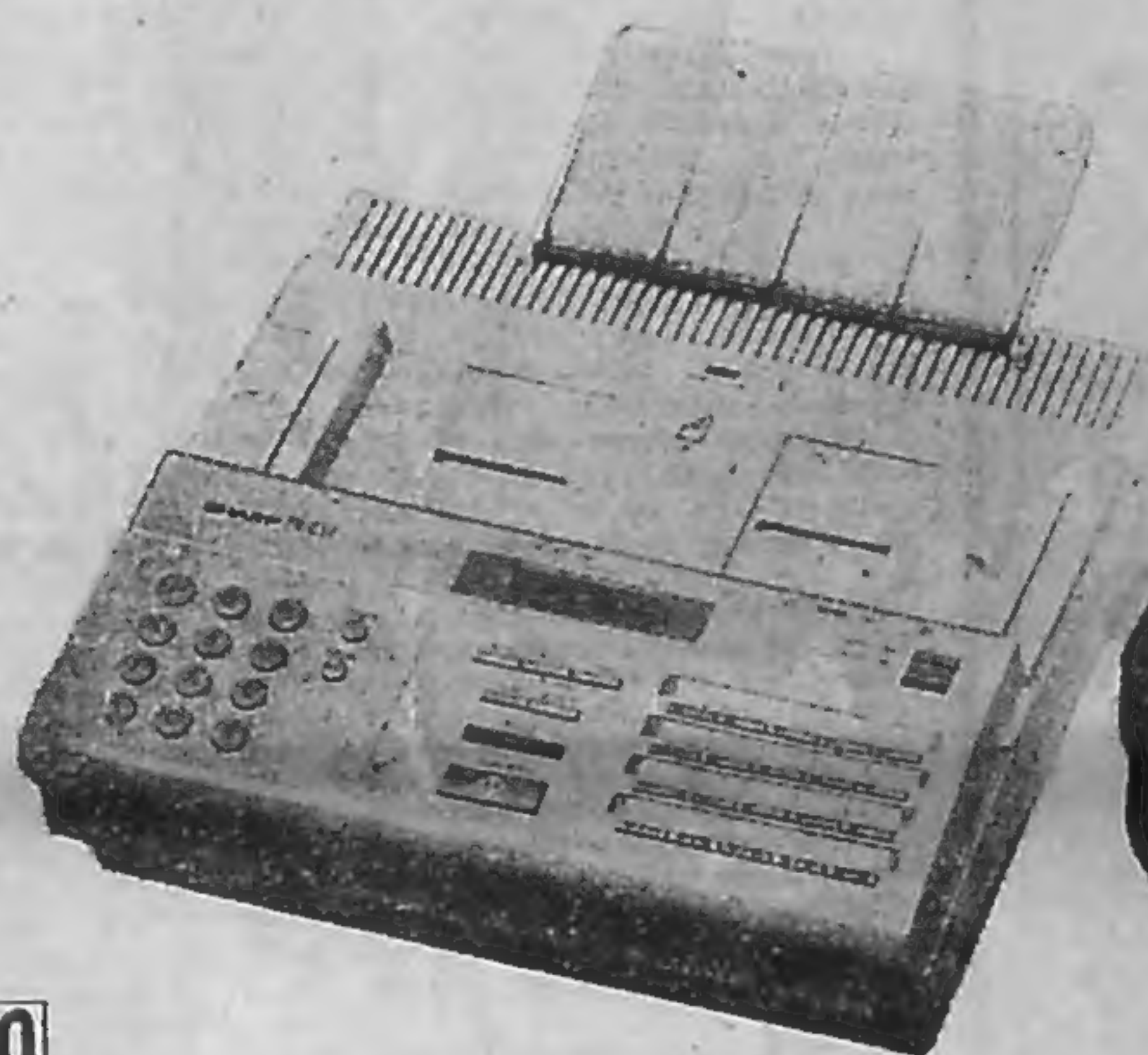
хэмжээнэ хубилгангүйгөөр

«Контракт» мун лэ порошок эльгээлгые эмхидхэнэ:

**NP-1015; NP-1215 S; NP-1215; NP-1218;
NP-1318; SELEX GR-1450; FC-2; FC-3; FC-5;**

«Контракт» аппаратуудта кассетэнүүдые эльгээнэ:

PC-7; FC-2; FC-3; FC-5

«Контракт» техникэ асарха, хабсаргаха, табиха талаар туһалха, хэрэглэхэ хүнүүдые нургаха, ашаглалгын асуудалнуудаар консультаци үгэхэ.

СКВ-гэй түлбэри түхэригөөр түлэгдэхэ, дурадхалнуудые оруулаха аргатай байбал, эльгээхэдэ болохо.

«Контракт» «МУРАТ М-5» түхэлэй телефаксуудые олоор дурадхана. Комплектэ хоёр рулон саархан (2x15 м) ороно.

Түб техникэ асаржа үгэхэ, хабсаргаха, хүдэлгэхэ, хэрэглэжэ нургаха, ород хэлэн дээрэ хэрэглэхэ инструкции үгэхэ, телефаксуудые саархаар хангаха.

СКВ-гэй түлбэри түхэригөөр түлэгдэхэ, дурадхалнуудые оруулаха байбал, эльгээхэдэ болохо.

Мэдүүлгэнүүдые нимэ адресаар эльгээхэ: 670017, Улаан-Үдэ хото, а/я 4135.

Манай холбооной телефон: 2-44-58.

Телефакс: (8-301-22) — 2-44-58.

документа, республи-

Би дэлхэс, сохьзоуудыг, республикынхныг промьшленностьд боломж байсан бугыг хувилгалтнуудыг хуудаддаг хүм гэжэ өөргөөгөө хангаж бэлэб. Тийн гэхээ хилээ хонинга зүгээр Мухар-Шэбэрэй аймагта боломж байхыг мэдээгүй аялжа явса ошууб, Төэд шэнэ юмэнэй гэхэдээг байхыг мэдэнгүй үнгэр-гэнхэндэ халтасыг мууданагуйб. Маний республикынх ажабайдалай дээ эршмэтэйгээр хүгжжэ бай-овашныг лийн л гээшэ гүбэ. Манай эндэ ард зоной дэдэм үүс-лэлэй ахьагтар өвэ болохыг, ажа-байдалай гайхалшигтай түргөөр үгжжэ байхыг энэ ушар харуул-ла гээшэ.

Үүнхний журналист миний республика соомной боломо байна гэхүй юуны дуулангүй явсаж гажалтайшье бэвэ. Энээнһээ үрдэ тээ ажабайдал гэзшэ тон өвлинхэн явадаг, нимэрхүү үйлэ хэрэг ямар бэ даа нэгэ үзэхэлэн шэнгэр хангаддаг, тэрээн тухай бидэндэр бүхүй орон соогоо хөшөөр хуугай табигдаг байгаа ха юмбиди. Сэхьень элэхэдэ, ажабайдал гэзшэ манниг гайхуулдаг байгаа шань лэ һайн гэзшэ ааб даа.

Буряадай республикада гахай үсхэбэрилхэ хэрэгшээ өрсөһөн ябадал байхагүй. Галуун гэзшэ гахайн нүхэр бэшшье нэн гэлэй. Галуунай маханһаа боложо гахайн майхан хэрэгшээ гарвагүй. Манай республикада ажыхын тусхай шэглэл нэбтрүүлэгдэжэ байна. Аймагбтар өхээр мэргэжлээн гахай үсхэбэрилхэ ажыхууд байгуулагдана. Тэндэ бүхы хүдэлмэри хуу онгожоруулагданхай. Эрдэм ухаанай талаар шинжэлэгдэжэ байдог. Шүүбүү үсхэбэрилхэ ябадал гэзшэ маях үйлдэбэрилгыг өхэ болгохо хүсэн түгэс халбари мүн. Кабанскын аймагта нугаһа промышленна аргаар үйлдэбэрилхэ ябадал эмхидгэгдэнхэй. Тэндэхи нугаһанай мяханай ворын үнэ сэн тон хямда юм. Тэрэ аймагта мүн гахай үсхэбэрилгыг промышленна үндэһэ нуури дээрэ табижа шаданхай юм.

Сергей Сергеевич Смирнов манай Бураад нутагта өхлэ зүб эрэгжэ ошоһон байгаа даа. «Бэдэрлэг» рэдэг тэрэнэй журиалын манай республикийн ажалшдадай хэмжэ байһан хэрэг үйлэс дэлбэлэн хөрүүлхэ һонин зүйл олоһон лэ байхал.

**ӨӨЛЖЭ НАРА
ДОЛООДОХИ БҮЛЭГ**

«Бурлад арадай оныхон хошоо үгэнүүд» гэхэн Илья Николаевич Мадасаной ном соо нигэжэ элдэгдэнэ:

Үбнэ сабшата

Өөлжэ һара.

Ингэжэ буряад арад урдань август нарада үбһэ сабшадаг байгаа гэжэ хэлтээн байна. Хэрин мүнөө үедэ өөлжэ нарада үбһэ хүрэлгэ дүүрэдэг. Худөө нутагаар ябахэда, хаа хуанагүй нуга сабшалан гү, али хада газарта хүзэргэлшэнхэй, тойруулан хашаан баригданхай байдаг. Август нарада эндэ тэндэ холын ойн сабшалан гү, али хадагазарт хүжөөг сабшагдаа хаа сабшагдадаг, юрэдөөл, хүкүүд үбһэнһөө сараһан байдаг гэшшэ.

— Яахдаа өөлжэ харыа үбнэ сабшаха хара гэдэг байгаа юм? Мундоо үбнэнэй хүдэлмэри хожо харада абуулагдана та юм, — гэж эсэгнээс хураба гээшэб.

— Хожо харада яахад нь үбнэ
савшдаг болохынь мэдээ эр-
вэлгүй, — гэж абамни бодолтой
болон хариусаб. — Мүнээмнэй
байдал дублик, замаг юумэн хуу-
линд болоо ха юм дээ. Тинээ
еһотойшье байгаа юм алам. Ур-
даны тожо харада үнээд зожор-
дог юм нэн, зарин мүнөө энэ зу-
най халуунда үнээд бури эхэ нү-
үгэнэ. Хожо харада, изэрээшье,
үбнэ савшдаг еһотой байгаа гэ-
шэ ааб дээ. Урданы бураадууд
савшалангаа эхэл харилдаг, үб-
нэ ногорни буурсаглажа, үр-
нээ болбосоруулжа үрднэн хо-
нонь үбнэнд өрөдөг юм нэн.
Үблээд савшалан дээрэ гар-
хан малайнгаа шэбхые табер б-
хэндэ тараажа, булуураар бутар-
гаад, газарта шизгэжэ байхыем-
най ши багадаа тарахан байгаа
еһотойш. Ингэжэ бидэ савшала-

гаа найжаруулдаг, үтэгжүүлдэг бэлдэйд. Иггэжэ наринаар сахнаа, үтэгжүүлхэн савшалангаз малдаа гэхжүүлээггүй гэжэ, мүн үбэлжөөндөө найн үрмэдэнэ, хөлөөтэй ургуулха гэжэ жэл бүри зулаландаа бууддаг хэмдн. Шн энээнэи хонхон байхалши дэл.

Эсэгэмни урднайнгаа байдал дурдажа эхилээдээ, өгэ хөлөжэ хөөршээдэг юм. Үни болоһон юумые һэргээжэ, эхээб даа урдань байһан хүнүүд тухай тон тодорхойгоор дурдахал даа.

— Манай нутагта Елын нуга гэж нилээд их сабишалангай газар би хүмнэй, ханана гүйш Энэ газар түрүүндээ оройдоо нэрэгүй байсан юм. Юун нэрэ байхаа даа, тэндэ адууна малайшье бэлшдэггүй бүр намаг байгаа ха юм. Малай эдихэгүй нархан үбхэн, барсааа хамаршье хутагсааа хүрсээр хүнэй хурга отолжорхихо үлэн үбхэн ургадэг бэлэй. Тэрэ нуга газар лагаад Елын нуга гэжэ нэрэгэй бэлээд юм гэжэ би хоёрэ-

арбагануулжа байжа хэрэлдэжэ, заналсажа оробо гэшэл даа. Үдэшэ багта шаг шуулан замтаа лээн. Тини гадахан задхагдажа, айл бүхэндэ хүртэhin сөбшалан тушаа хүнэй нэрэнүүд бэшгэдэбэ. Би тэдэ мүөө бологор ойлгодоггүйб—амар аргаар ингэжэ үймэhin, шуулах, сүхалдажа хэрэлдэhin хүнүүдые номгоруулхан байса юм. Нээрээшье, айтхатар юмэ болоо лээн даа! Хэрэлдэжэ, нударгаа дээрэ үргэн шууиралдэи байжа ташхаралдахан, төрөөлдэhin зоной улаан юурунууд мүөөшье бологор урдам харагдахалдэгдэг. Хожомын ойлгоходом, минни тэрэ сөбшалан хубаалгада харахан юумэмин гэгэл хороггүй, монголнини байгаа та юм. Оңдоо сарууде олон үшерта аймшагтай хүгэлсөөн, эрэмдэг үбшэн бологтороо ноншолдаан болодог байгаа.

1938 оной зун арбан юнэтэйхэн хүбүүн ябатадаг, «Бурят-Монголь-ская правда» газетэдэ хүдэлмэ

кын түбхөө, районий центриээ эрхэн түлөөлэгшэдые байлгаха уялгатай газар болодоггүйнхэ хэнишье мэдэхэл дээ.

Хоноло асуудал намайе өлээе
добротоогүй нэи. Залуу ябахадаа,
өөлжэ харада үбхэндэ үлэлэ ороо-
гүй сэгтэ худэе нүюугтэ, хонолог
түхэй ямар хоорэлдөөн байба гэ-
шэб! Газаршэе хонолог гү, али
наахан сабшагдахан үбхэн дээрэ
үнтөөдшэ бодоходо болохол сэг-
хэ юм. Тэрэ үедэ аймшагтай хайн-
духин бии байхые хананаб. «Шэ-
дхэн үбхэнэ гэжэ нэрээй өгшэ
нэи.

Сабшалан ургуулагша Герасимов тухай очрох бэлтгэл хэрэгний тухадэ урагшагүйдөө хэн. Ямар юумэн болохон байгаа, тэрэн тухайгаа мүнөө хоорзхүү.

Василий Александрович Герасимов аалин даруу, олон үгэгүй нагатайшаг хүн байба. Бууралтаа гэнхтэй үсхэн хүрээ халхалтай, юу дэнхиин анхаралтай хүрсэ. Мики мэндэшлэхэдэ, абаггүйхэнөөр га

салгаггүйг өөр этгэхээ этгэлэлэйм,
энэ луговод тухай очирч бэшээд
орхилоод юум болоо юм гэжэ
хангалым хажуугаар, түрүүшээр
боргоононой нарихзан һинанан мэт
тэ хүрээ алдаһан. Ябадал зоосом
бии болоһон өөд, байн байн тэ-
рэм шенгадажа эхилээ хэн, Зориг
ядаһан ябадални байтаргаа айха
сэдхэл болон хубилжа оробо.
Энэ шэнээ шөдөлтэй, юумэ хэхэ
барихадаа айнахтар шадамар, бэ-
дээ найдагхи энэ хүнэй хажуудаа
өөрыгөө хэншээ бэшэ бейнэг гэжэ
ойлгожо эхилбэб. Энэ хүнэй аж-
байдал тухай, хэрэг ажал тухайн,
сэдхэл бодол тухайн юушөөмэ-
дээгүй байһанов элэрүүлжэ, тэ
күниие хоорүүлжэ шөдөхэгүй хаб
—хатадагб гэхэдэ, хүнүүд гэшшэм-
нэй өөрынгөөл шэнхэн хүнтэй
үнэн зүрхэнһөө хоорэлдэдэг, һа-
нал бодолоо дэлгэдэг ха юм гэ-
жэ һанаагаа зобон байжа шөбш-
жэ...

— Сабшаламни энэ урдеш бай-
нал даа. Хэрүш даа,— гэж Гера-
симов хэлэв.

Сабшалан ургуулагша нигжэ-
гон лэ юрынхээр, ямаршье торо-
то сэдхэлгүйгөөр, шоглохо на-
далха гэнгүйгөөр дуугарба. Тэгд-
элэлхэл өһотэй эдэ юрын үгэ-
нүүдннь намайе егтолһон, до-
ронжолһон, хороор хошторһо-
үгэжүүд шэнгээр наагдаа хэн. Хэ-
лэһэн өһоорнь, урдам эмжэйг
багша сабшалангыё хаймадан ха-
рбааб. Үбһэнэй ургалан гээшнэ
траггүй — үсхэн бэшмэгшье, үн-
дэршье. Байгал далайн долгн-
мэтээр милл эбхэрэн мушхарна.
Энэ сабшалангынь эрвэн марьян
сэсэгүүдээр холонготоно. Иймд
юумые хибэстэй жэшээлдэг гэ-
шэ бээзбди. Тинхэдэ нимэ эр-
гэсүүлгыё буруу гэжэ би наана
хэм. Амиды сэсэг набшыё на-
нууһандаал айхабтар гое үгэлэ-
хэтэйгээр үнгэ тааруулжа нэхэг-
дэһэн хибэс бүтээжэ шадһан-
уран гарта хүнэй эдэлгыё —хи-
бэсыё нуга сабшалантай жэшээ-
лээ һаа, дээрэ бэшэ гүл...

Герасимовой сабшалан дээрэ үдэшэ болотор байгаа нэмдн. Тини юушьегүй хүлһаади буса-
хамин ха даа гэжэ хаха аргагүй ойлгожо байгаа нэм. Бага наһан-
даа хараһан үзэхэн бүрчадай үтэ-
сабшалан тухай мэдэхынгэ х-
рээр энэ тэрэ юумэ алдэрта хү-
говодноо асуужа абгаа нэм. Ма-
гад, минин элдэб асуудал Гера-
симова хашартайшье болоһо-
байжа болоо. Яахаданб гэхэдэ,
минин асуудалнууд тэрэндэ энэ-
дэтэй, үбшэтэй шэнги байжа ма-
гад. Хөөрэлдөө хэдын тулада асуу-
дал табижа шадхаа хэрэгтэй, асуу-
дал табирын тула юумэ мэдэтэй
өһотой гэжэ бүрээд эноной дун-
да дэмы хэлсэдэггүй. Тэрэ ду-
раскаалта үдэрһөө хойшо үнгэр-
һэн эды олон жэлэй хүлээрэ Ва-
сильи Александрович Герасимо-
вай мүнхэ дураскаалтай үмэнэ
өөрыгөө ходо нэгэ эзмэтэйд тоо-
ложо мүношье ябгашаб—блок-
нодоор дүүрэн тэмдэглэл редак-
цидаа асарбашье. Герасимов ту-
хай юушье бэшээгүй бэлэйб. Тэ-
рэ блокнодоо ирсагаан, кабин-
недтэе хууһанаа, очери бэшэхэ-
һэ байха юрын зураглалшье бэ-
шээтэ материал тэндэһэ үлгэжэ
өбөжэ шадхаггүй байһанаа мүно-
шье болотор һанажа ябгашаб.
Юундэб гэхэдэ, тэрэ блокнот
соом Герасимовай ажал тухай,
тэрэнэй өмөбайдал тухай, холкоз
тухайн, тэрэ нютаста сабшалан
һайжаруулха хүдэлмэрини хайһан
гэжэ бууулагддаг тухай, эсөн-
доо хүдэлмэриндэг тухай тухай

хүү бэшээтэй байбашье... Гера-

символы еерын хангал бодол, тэрэнэй бодото сэдхэл зүрхэн, тэрэнэй түгэл шарай гэхэ мэтэ юуш огто байгаагүй нэн, Би тиихэдэ зүрхэлжэ ерээд, редактортаа орожо, очерк бэшжэ шадахагүй байнаб гэжэ сэхээ хэлэжэ, ээмээ мэдэрээ нэм, Кресславскийн намйе ахаралтайгаар хараад, шагаар эльгэ хатагтынь мундошье элхэн хананаб.

[Үргэлжлэлийн удаахн нөмөрт].

Арбан хоёр эрдэни шэмэгни

нүү, хайса шагнаж аба, шамца хэрэгтэйшье боложо магад. Манай нутагтаа урданы үгнэйтэй яддг, үрхи хүүгэдшьегүй Ело гэдэг ганса бээ хүн байхан юм. Бүхы наһаараа гэрэ баядай барлаг ябаа. Үбгэн наһатай болоходоол, ээ зуухан өөдлжэ, өөртөө гэрэ бариг хэн, нэгэ багачан сабшалантай, үүзэр морин хөөртэй, хэдэн хонинтой болоо хэн ха. Намганшье, үхн-бууншье гэжэ тэрэндэ байгаагүй. Нэгэтэ Ело үбгэн хүрэээ үргэлөөд, тэрэ намагтаа ошожо, юушьеб малтежа захалаа хэн. Тинхгээд үдэр бүхэндэ ошодог, намаг соотугуу ханааб гаргадаг байгаа. Нютагайнхи хүнүүд эхэ гайхалсаа хэн ха—Ело үбгэн тэрэ намагтаа ошожо, юу хэнэ гээшэб? Тини ерэжэ хараа хэн. Тинмэ дараан гэжэ гү, али булшаа малтежа байхан юумэн оройдоо үгы хэбэртэй. Төөдшье нуга намаг тазарта юун дараан байба гээшэб. Үбгэжөөлөө зүнтэглөө гэжэ хэлсээд, хүнүүд тараа хэн ха. Хэдэч хара болоһон хойно хүнүүдэй ошожо харахадань, намагтай үһэн хүү Ело үбгэнэй малтаһан ханаабваар дугын гол руу урдажа абашаһан, үбгэжөөл тэрэ намэггыг хатааж, сабшалан болгожорхиһон байба. Нютагайнхай дэгэ эхэ баян гэжэ сабшалангыһан Ело үбгэнһөө худалдажа абаха гэжэ шиндээ хэч ха. Төөд үбгэжөөл сабшалангаа үгэһын үгөөд, нэгэһы сагаан абаагүй. Тэрэ гэгэһнээ хойшо тус сабшалан Елын нуга гэжэ нэршээ хэн. Тини өөрынгөө ажалваар нютагай эгээн үгэһэй хүн нэрээ хэжэ мунхэлдэн, нэрлүүлжэ тус хэжэ

Абамин Багынгаа энэ тэрэ юм-
мые нанаа гүш гэжэ байжа һу-
расагаан, жогот нугадаа болоһон
элдэб ушар тухай, хүнүүд тухай
дурдан хоорддаг заншалтай юм.
Юундэ ханасагүй хүнбид, гурба-
тай абахааа абаад, таага боло-
һон юумые хуу ханашаб. Илан-
гала хүнэй нанадаа эхэндэшье
мортаагүй тон һонин ушар бай-
далнуу басаһан байжа бидэ

Хүмүүд болохон лэ байна да юм.
Богадэм болохон нэгэ нимэ юу-
мэ һанадаг хүм.

Манай Хурсанга нутагтаа табат
модоной газарта нэгэ тала газар
оршодог юм, Тэндэ уйгаргүй һайн
ногоон ургагша һэн. Бүшэмэгөө-
рөө нугын сөбшаланда юу хүрээ-
нэ дээ, зүгөөр шанарайнгаа та-
лар гэндхи үбэн нугынхиһаа
хүраггүй дээшээ байгаа, Манай
нутагаарзин талын тэрэ сөбшалан-
гыс үнэтэдэ бододог бэлэй, Тэ-
рэ сөбшалан эхнйишье бэшэ бай-
гаа, Жэл бүри нутагаймнай зог-
тэрэ сөбшалангаа хубаадаг бэлэй.
Нэгтэ нимэ сөбшалан хубаарил-
гада абамин нэмээ абамжа ошоо
һэн. Тэндэ ошоод байхадса, со-
шомо абамжа гэшээб. Хүмүүд увар-
гүйгөөр шуулдажа, гап үхэр

рилжээ эхилээ хэм. Буряадай ги-
гант гэгдэдэг паровоз-вагон за-
хабарилдаг заводхоо ерэхэн ха-
даа би промышленна таагта оро-
боб.

Би тийхэдэ тон залуу яба
бшууб. Өөрийгөө аймшагтай хү
сэтэй, бүри найханшье хүүүн гэ
шэ хаа гэжэ ханадаг нэм. Харин
өөрийгөө бэлэг шөдөбари тухай
хэлхэ болоо хаа —арбан юлэтэй
хүүхүүнэй өөрын асари ехэ арга
боломжо тухай ямаршье хэжэ
түрэхүйн аргагүй юм ааб даа. Би
тийхэдэ боксоор нилээдгүй ам
жалгатай, рессказуудыг бэшэдэг
Хоце Намсареевай «Муу шубуун
гэхэн рессказыг ород хэлэн дээр
оршуулжэ, гэрэ үедэ Павленкин
редактораг хүдэлмэрилхэ бай
хан «Дружба народов» гэжэ аль
манхета хэлбүүлхэн яба бшууб

Эгээл тэрэ үедэ манай газетин редактор байхан Креславский XVIII паргэездын нэрэмжэтэ холхоой сашалан ургуулагша Герасимов тухай очерк бэшэхые дагдаха бэлэй, Тээд би хэнгэргүйгөөр зүбшөөгөө ха юмбиг. Тинхээд минн Креславский намайе нэгэ жэгтэйгээр харва агша хэн, Тээд тэрэ хониноор, найдал ядагларяа харашыне би юу ойлгобо гэжэ шэбиг. Очерк бэшэхэ гэжэ гү? Юун болоо юм—Герасимов тухай очерк бэшээд хаяна бээбэ, ээлтэй юм бээ!... Ингэжэл ханза хэм. Залуу бандеа хүн гэшэ, нээрээшье, бүхы юумэндэ хүнгэн хэбхээр хандадаг, ямаршые юума хэжэрлэн хээр бэлэн хбадаг, юуш хэжэ шададаг гэжэ ханадаг гэшэ ха, Гордто өхэ болоһон хүдэлмэриншэн хүбүүндэ луговод тухай очерк бэшэхэ гэшэ тинмэ амар хэрэг бэшэ байгаа... Тээд хайшаа гэжэб, залуу наһанай ниймэ эдэ-рюун өмөг зоригые шоо үзэхэнэй хэрэггүй, Эгээл энэ хадха залуу үетэнэй булюу хайн таланы, хүсэ шадалыны, оншо эдэбхний, дүра булаама таланы байгаа ха юм.

XVIII пертсээздын нэрэмжэтэ
колхозой оршодог Бүхэн дөрвөн
хүндэ хүрээдэ, баруун хадын
оройгоор өөлжэ харын хурса на-
рэн оруутай бэйгөө нэн. Урданий
модон хүмэ соо молхозой клуб
оршомо. Клубай үүдэн дээрэ нил-
даһан томо сагаан сөөрхөн дээрэ
энэ үдэш «Рязаниин гэрэгдэ» гэ-
хэн кино харуулагдаха гэхэн со-
носхол бэшээтэй байна.

Хонохо газраа яага олохон
тууягаа энд хөөрэхэньгүйб.
Юуб гэхэд, тикэ үедэмнай кол-
хозуудта айлшадай бууха газар
гэжэ байгаагүй хэн бшуу даа.
Элдэб хэрэгээр колхозуудта ошо-
хон түлөөлэгшэд айлай үүдэ тош-
омжо хонолго эридэг байгаа.
Ямарш нутагта колхозой түрүү-
лэгшэнэрий гэр гээшэ деспубли-

Миний ямар хэрэгээр эрхнээ анхралтайгаар шагнасанэйнгаа хүүнээр:

— Сабшаландам ошөө. Хэрэгтэй юумзээ тэндэ өөрөө хуу хаража абана бээш,— гэжэ Василий Александрович хэлэбэ. 222

Бидэ дугоодой дэншээ одоо хоол тэргэдэ хуубабди. Аймшартай тэрээгэр гэдэлтэй набтарха морин хүүдээ хүдэлгэн, хууриха хүдэлжэ, дэсгэни соогуур үнгэрөөд, баруун зүг барин бүншэбди. Тээ саана Хамар Дабаанай шэлэнүүд хүхэ сэнхир манан соо харгана. Би хашалгүйгөөр иншэтишээ харсагаанаб. Досоомд тэниглэн, хүхюю. Дуу дуулаха дэрэмни хүрэхэ юм. Дуу дуулаха шье бэшэ, харин энэ бүхы хүхэногоон нугын долоотор, Бүхэнголэй эрьээр нэмжин ургабан хөө бургаахан дээгүүр ээдэлтэр хагяурдаха дурам хүрэхэ гээшэ. Теэд энэ гэнтэ эрэнш хүслөө бэлүүлхээс үхрэхэлзгүй — үбэсэбшаланшанһаа шээ бэлэлб. Гелэсимоо үбгэн тэргэ дээрээ хуунхай, боожоо хүдэлгэн хүдэлгэн морео шамдууна. Ye-ye шомшорхол юм. Шомшорходоо нэгэ жэл дхэнээр бүншэжэ ябахан мориео яаруулашгүй хаа, тэргэдэшни «Бурят-Монгольскэ прэвдэгазетын корреспондент хуужа ябана гэжэ мориндоо хануулна хэлбэртэй, тиимэнээс өөрыгөө ухаатасэн, ульгам морин байланаа харуулаа зэргэтэйш, гэнтэ гэххэдэлдээ орожо, хэлбэлэй түлөөлэгшынүмэн нэрээ хуарха ёһогүйш гэжэ ойлгуулна янаатай.

Үдэ багта хүрэхэ газартаа хүрээбди. Ондогоор хэлэхэд, Вассилий Александрович намайе үргэн савшаландаа асарба. Савшалангай хойто захэ ойн хүндыд тулана. Эгээл тэндэхэ жаахан горхон урагшаа урдахэ юм. Үбгэнэ луговод морео мултеледэ, аргамжажархиба, нүүлээрнэ түүдэг алаажа, тагаан дээрэ уһатай жаахан хүнэг үлгэбэ.

— Сай бусалгажа ууя,— гэж
хуулданы хэлэв.

Василий Александровиче, тэрэнэй түбшэн худалсые, бээдээ найдагш амгалан, эсээн хурса модоонь би хоёрлоhon сэдээлдээ эзэлэгдэн байжа харанаб. Сабшаланшанай бата задарюун үндэр бэнь мүн лэ түбшэн, бээдээ найдагш омог хүснэдээ эзэлэгдэнээй. Алхалхадаа бардестей — газар заагагүй хүндээн шэгнүүртэй бээым дааха байха гэжэ лаб этиглэн хүнэй алхамаар алхална гэшэ гэжэ хүнэй ханхтар. Гэбшэе тэрэ тинимэл хаа хүндэ бээтэй хүч бэшэ байгаа. Герасимовые удаан худан хараха бүрим, өөрынгөө хүснэдээ яаха эрхгүй эхээр эрх

«Бурядай залуушуул»

1990 оной октябрийн 27.

7-дохи хүүд.

ДУ Ю СПИК ИНГЛИШ?

«Мобини» МТО англи хэлэ шудалха дуратай-шуулда курсануудыг нээхэ. Имэ адресаар хандгты: Каландаришвили, 23, каб. № 57. Курсанууд түлбэртэй. Мүнөө дээрээ эвочно хэшээлнүүдмэ үнгэргэхэ арга боломжогүйбди гэжэ республикынгаа хүн зондо лэдэсэнэбди.

Фельдшернүүд болон медсестранууд хэрэгтэй

«БУРЯТАГРОПРОМСТРОЙ» МЕДИКО-САНИТАРНА ЧАСТИНН НҮҮДЭЛ ОТДЕЛЕНИДЭ ФЕЛЬДШЕРНҮҮД МЕДИЦИНСКЭ СЕСТРАНУУД ХЭРЭГТЭЙ.

НҮҮДЭЛ АЖАЛТАЙ БАЙНАНАЙНЬ ТҮЛӨӨ 50 ПРОЦЕНТ ТҮЛЭГДЭХЭ. ҮШӨӨ ТИИХЭДЭ ХОЕР АЖАЛДА ХҮДЭЛХЭДЭ БОЛОХО.

АДРЕС: СРЕЛКЭ, 502-ДОХИ КИЛОМЕТР, КАДР-НУУДАЙ ТАНАГ, № 29, 30 АВТОБУСУУДААР, 1, 2 НОМЕРОЙ ТРАМВАЙНУУДААР «ПАТН» ХҮРЭТЭР ОШОХО.

Анхарагты!

Буряадай социал-демократическа бүлгэм гэшүүдээ шэнээр бүридхэжэ, 1990 оной түлбэри декабрийн 1 болотор түлэхэе уялгална.

СДО-гой устав болон деклараци абаха гэбэл, 1 түхэриг нимэ адресаар эльгээгты: 670015, Улаан-Үдэ, Солнечная, 6—39, Е. В. Кисловто.

Телефонууд: 3-65-75 (Тарноручный), 3-21-45 (Абзасев)

УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ, ЭМХИНУУДЭЙ, КООПЕРАТИВУУДАЙ ХҮТЭЛ-БЭРИЛЭГШЭДЭЙ, ТҮРЭЛХИДЭЙ АНХАРАЛДА

1990 оной октябрийн 19-дэ СССР-эй Верховно Советэй абган арадай ажамтны байжаруулан гуримшуулха ба дэлгүүрэй экономикодо орохо талаар гол шэглэлнүүд соо эрдэм хуралсал, хүмүүжүүлгэ гүрэнэй хэмжээндэ дэмжэлгэ дээшлүүлгэ хараалагдаагүй, шэлжэн оролгын үеын эрхэ байдалда хургуулине хүжөөхэ ба хамгаалха талаар хэмжээ ябуулгануудыг тодорхойлон гаршаг оруулагдаагүй.

Энэ хаагдаһан, анхарагдаһаа болон албанай асуудалнуудыг хожомдуулбал, хургуулин, соолой болон эрдэм хуралсалай доройтолго саашадаа гүнзэгхэ болоно.

Энэнтэй дашарамдуулан, хургуулин, обществын, хүүгэдэй эрээдүйн хуби заяанай түлөө ханаагаа зободог хүн бүхэнийг городой хургуулин, соолые нэргээхын тула бата бэхи бааза байгуулгада хубитаа оруулхынь гуйнабди.

Танай эльгээһэн мүнхэн энэ түрүүн хуралсалай болон хүмүүжүүлгын талаар научно-педагогическа шинжэлгэнүүдмэ номолгодо, хуралсалай заадеднинүүдэй ажабайдалда шэнэ онол аргуудыг нэбтэрүүлгэдэ, хурагдай городской эрдэмэй хургуули байгуулгада, туйлур туйган байдалтай бүлэнүүдэй хүүгэдтэ воскреиснэ хургуули нээлгэдэ хэрэглэгдэхэ.

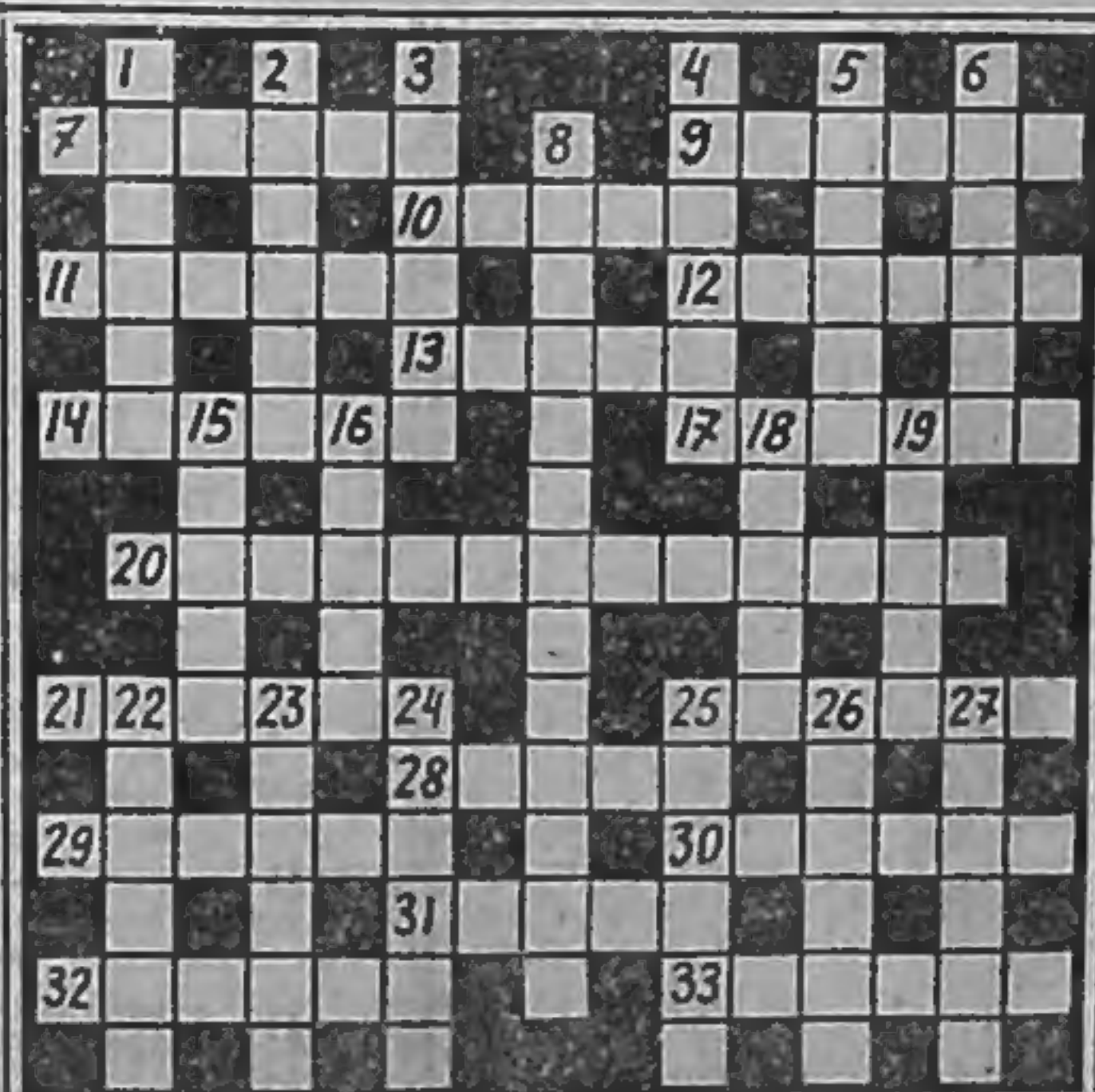
Улаан-Үдэ хотын промышленнэ предприятияудай, Буряадай АССР-эй кооператорнуудай, холбооной, профсоюзудай болон һайн дураар туһаламжа хүртэдэг жасануудай хүтэлбэрилэгшэд ассоциацине ойлгохо, дэмжэхэ байха гэжэ найданабди.

Манай расчетно счет № 014130701, Улаан-Үдэ хотын Жилсоцбанкын операционно управленин эрдэм хуралсалай городской управленидэ «Хургуули нэргээлгэ» гэһэн гэгдэгтэйгээр.

Улаан-Үдэ хотын эрдэм хуралсалай городской управлени.

Үхибүүд хохидохонь

«Малыш» хэблэлдэ үгтэдэг саварһанай жаса ерэхэ жэлдэ 30 процентээр бага болгодохонь. Ушар тиимэһээ 1991 ондо хэблэгдэхээр түсбэлэгдэһэн хүүгэдэй уншаха олохон номууд барлагдахыа болихонь гэшээ. Тэрэ номуудай тоодо «Буряад арадай онтохонууд», «Зүүн зүгэй арадуудай онтохонууд», «Ород арадай онтохонууд», ороноймнай түүхэ тухай хөөрһэн хэдэн боти болон бусад оролсоно. Игэжэ өхшүүлэй гэмээр үхибүүднэй хохидого болоно гэжэ «Рабочая трибуна» газетэ бэшэнэ.

ДПР

ЭМХИДХЭГДЭНЭ

Россин демократическа партия Буряадай региональна отделенин городской эмхидхэлэй комитет нимэ адресаар профсоюзудай республиканска Советэй профсоюзна курсануудай байшан соо 1990 оной ноябрийн 3-да бүридхэлдэ абтаһан ДПР-гэй тала баригшадта нигэжэ дуулгана: Воровская үйлсын 25-дахн гэртэ ДПР-гэй учредительнэ конференци болохо. 10 сагта конференци эхилхэ. Нарын тэгшэ бэшэ тоотой үдэрнүүдтэ 19-һээ 21 саг болотор Горькийн нэрэмжэтэ библиотекын фойе соо ДПР-гэй тала баригшадые бүридхэлдэ абалга үргэлжэлүүлгэдэхэ.

ДПР-гэй городской эмхидхэлэй комитет.

ШЭНЭ ФИЛЬМ

Гүрэнэй эмхидэ юрын лэ алба хаагшаар хүдэлжэ байдаг Клавдий Иванович Родимцевай үүдэнэй хонхыг нэгтэ үдэшлэн хэншөө даа хонгиргобо. Үүдээ нээхэдэнь, хэншэ үгы. Зүгөөр үүдэнэйн урдахы талмай дээрэ үзэгдөөгүй өхэ хэмжээнэй пакет хэбтэбэ, Досоонь—бүхы хоморой хомор эдээнэй дээжэ; үгы юумэн үгы. Энэ үдэрһөө эхилжэ, Родимцеванай гэрэй үүдэндэ, үлгэрэйхидэл адлаар, элдэбн юумэнүүд табигдаатай байдаг болобо. Үнгэржэ өрөхэдэ, тэрэнэй дачын газар дээрэ нэгэ һүнийн турша соо гэр бодошоһон байба. Гэр байра ашаглалгын конторын түлөөлэгшэд гэртнэ өрөжэ, бүхы сантехникинь харин ороной айлээр нэлгэбэ.

Александр Довженкын нэрэмжэтэ киностудияда буулгагдаһан «Допинг для ангелов» гэжэ фильм соо нимэ ушарнууд тохөөлдөнө. Тус фильм мүнөө республикын хото, хүдөөгэй кинотеатруудта гаража байна.

КРОССВОРД

По горизонтали: 7. Город в Брянской области. 9. Легендарный бард кельтов. 10. Крыша на столбах для защиты от дождя. 11. Бурый уголь, хрупкий или рыхлый. 12. Судно для перевозки жидких грузов. 13. Часть сооружения. 14. Роман О. Гончара. 17. Отрезок прямой линии определенной длины и направления. 20. Засыпка железнодорожного полотна щебнем, песком для укладки шпал. 21. Музыкальный интервал. 25. Передвижной цирк. 26. Литературный жанр. 29. Действующее лицо в опере Т. Хренникова «Дорогая». 30. Горнопромышленное предприятие. 31. Картина А. Васнецова. 32. Опера Д. Верди. 33. Мифический персонаж и крылатый огнедышащий змей.

По вертикали: 1. Настенные часы, упрощенного устройства с гириями. 2. Геодезический знак в виде двойной пирамиды. 3. Наплавленная опора моста. 4. Ряд сцепленных вагонов. 5. Прибор для измерения объема жидких тел. 6. Отсвет пожара, пламени. 8. Признак прогресса в технике. 15. Пьеса Д. Лондона. 16. Надежная защита, твердость. 18. Непоседа. 19. Городской вид транспорта. 22. Богиня любви и красоты в древнеримской мифологии. 23. Советский самолет, на котором установлено свыше двадцати мировых рекордов. 24. Обозначение медленного темпа в музыке. 25. Игра-загадка. 26. Помещение в жилом доме ниже уровня пола первого этажа. 27. Земноводное животное семейства саламандры.

НУРАХА

ДУРАТАЙШУУЛДА

Заочно бэлэдхэлэй 8 нарын курса эмхидхэнэ. Мэдүүлгэнүүдмэ абаха эхилһэн тухайгаа институт сонсохоно.

Юрэнхы эрдэмэй дунда хургуули дүүргэһэн залуушуул бэлэдхэлэй курсануудта «Цаха, Хими, биологи, математика болон физикэ үзэхтэ.

Заочно курсада орошоод предмет бүхэндэ долоон даабари дүүргэхэ. Методическа пособиууд даабаринууд эльгээгдэхэ.

Институдай багшанар эльгээһэн хүдэлмэринетнай шалгажа, сэглэлтэ табижа.

Курсада хураһанай түлөө 42 түхэриг түлэхэ. Энэ мүнгэ Улаан-Үдэйн Агропромбанкын операционно управленидэ № 000110101 счедаар эльгээхэ.

Адрес: 670020, Улаан-Үдэ, Пушкинйай үйлсэ, 8, каб. 316; телефонууд: 4-23-46, 4-01-36.

ОКТАБРИН 20-ДО ТОЛИЛЛОГДООН КРОССВОРДЫН ХАРИУНУУД

По горизонтали: 1. Варлаам. 3. Деловитость. 7. Штурмтрап. 9. Цитата. 10. Жергон. 12. Осина. 14. Лембада. 15. Реалино. 17. Накат. 18. Греция. 20. Урания. 21. Кругораме. 22. Контрамарка. 23. Амфибия.

По вертикали: 1. Валюта. 2. Массаж. 4. Измайл. 5. Фотоэлемент. 6. «Богомольное». 7. Штурмтрап. 8. Партитура. 9. Цитолог. 11. Нотация. 12. Орден. 13. Агент. 16. Эколог. 19. Яранга. 20. Умбрия.

ТЕАТР

Театр оперы и балета

Лик богини—в 19.

КИНО

«Дружба»

Пугало с чердачного окна—в 9-40, Ловушка для одинокого мужчины—в 11-30, 13-20, 15-10, 17, 18-50, 20-40.

«Прогресс»

Красный зал—Шина—королева джунглей (Женщина-тарзан) (2 серии)—в 9-30, 11-50, 14-10, 16-20, 18-50, 21.

Зеленый зал—Могилы Светлячка—в 9-40, Так жить нельзя—в 11-30, 13-50, 16-10, 18-30, 20-40.

«Октябрь»

Полет навигатора—в 9-40, Пираты XX века—в 13-20, 15, Храм любви (2 с.рии)—в 11, 16-30, 19, 21-20.

«Восток»

Оке и его мир—в 13-30, Затаившаяся расплата (2 серии)—в 15, 18, 21.

«Байкал»

До первой крови—в 16-30, Преступление Антуана—в 18-30, 20-30.

«Аршан»

Крот и медицина—в 17, Полноба (2 серии)—в 18-30, 21.

ДК «Текстильщик»

Султан байбарс—в 17, 19-30.

1600

видео-кассетэ

СОВЕТ БОЛОН ХАРИ ГҮРЭНЭЙ 1600 ВИДЕОКАССЕТЭНҮҮД УЛААН-ҮДЭЙН РЕСПУБЛИКАНСКА ВИДЕОТЕКНЫ (ГАГАРИНАЙ, 31), ПРОКАТНА ФОНДДО, ҮШӨӨ ТИИХЭДЭ БУРЯТВИДЕОТҮБТЭ (ЛЕНИНЭЙ, 12) БИИ. ЭДЭ АДРЕСУУДАТ ХАНДАЖА, ВИДЕОКАССЕТЭНҮҮДЫЕ АБАХАДАТНАЙ БОЛОХО.

БУРЯТВИДЕОТҮБТЭ ВИДЕОКАССЕТЭНҮҮД ҮДЭР БҮХЭНДЭ ҮГТЭДЭГ.

Тел: 2-30-96.

ИНАГ ДУРАН МҮНХЭ

Совет хүн зоной дунда энэдхэг ороной фильмүүдмэ хараха дуратайшуул хэзээдэһе олон байдаг. Республикын хууде нютагуудта энэдхэг кинофильмын гарахада, клубаар дүүрэн зон суглардаг ха юм. Энэ удаа «Храм любви» гэжэ өхэ һонин кинокартина гаража байна.

Һара, нарандал адли сэрбэрхэн Радхи басаганай гармынь адхажа, зурхынь ээлхэ гэшээ хүнгэн хэрэг бэшэ. Индлин мэдээжэ актернууд Митхун Чакроборти Нирупа Рой хоер гол рольнуудта наадана.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:

670000, г. Улаан-Үдэ, ул. Каландаришвили, 23. Телефоны: зам. редактора—2-34-06, секретариата—2-34-41; отделов: идеологический —2-43-23, социально-экономических проблем —2-43-23, писем и образования, тэ гарадаг.

переводов—2-40-57, корректура—2-35-74.

ДОЛООН ХОНОГТО НЭГЭ УДАА СУББОТЫН ҮДЭРНҮҮД

Газета отпечатана в республиканской типографии Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательства, полиграфии и книжной торговли, г. Улаан-Үдэ, ул. Ленина, 35.

Редактор Александр Дружинин.